

GRUNDLAGSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 1/1998 rd

Berättelse om regeringens åtgärder under år 1996

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 2 september 1997 berättelsen om regeringens åtgärder under år 1996 till grundlagsutskottet för beredning.

Utlåtanden

I enlighet med ett beslut av riksdagen har alla andra permanenta specialutskott utom utrikesutskottet avgett utlåtanden om ärendet. Utlåtandena ingår som bilagor till detta betänkande (LaUU 1/1998 rd, StaUU 15/1998 rd, FvUU 3/1998 rd, TrUU 4/1998 rd, JsUU 4/1998 rd, FöUU 3/1997 rd, KuUU 1/1998 rd, ShUU 7/1997 rd, EkUU 3/1998 rd, ApUU 8/1997 rd och MiUU 18/1997 rd). Utrikesutskottet har lämnat ett betänkande om berättelsen (UtUB 3/1998 rd).

Sakkunniga

Utskottet har i fråga om omorganiseringen av statens fastighetsförvaltning hört

- regeringsrådet Antero Kivi och konsultative tjänstemannen Antero Laavakari, finansministeriet
- generaldirektör Pertti Tuominen, statens fastighetsverk
- avdelningsdirektör Pekka Kärki, Museiverket
- professor PaaVo Uronen, Rectorsrådet
- inspektionsrådet Asko Valkosalo, statsrevisörernas kansli.

UTSKOTTETS STÄLLNINGSTAGANDEN

Motivering

Behandling av riksdagens ställningstaganden

Avsikten med riksdagsbehandlingen av berättelsen

I avsnittet ”1. Regeringens åtgärder under år 1996 med anledning av riksdagsbeslut 2. Övriga åtgärder” redogörs ministerievis för riksdagens uttalanden och andra ställningstaganden och anknytande åtgärder av regeringen. I fråga om varje ställningstagande nämns också i vilket riksdagsärende ståndpunkten har lagts fram och vilket specialutskott som har behandlat frågan.

Grundlagsutskottet förutsatte i sitt betänkande 10/1981 rd att regeringen utan dröjsmål och senast inom tio år slutför behandlingen av riksdagens uttalanden eller jämte motivering meddelar att uttalandet inte längre föranleder några åtgärder (se också GrUB 41/1977 rd). Utskottet konstaterade i ett senare betänkande, 5/1989 rd, att den gällande tioårsperioden i dagens läge allmänt taget är för lång. Utskottet ansåg därtill att regeringen i sin berättelse uttryckligen måste ange vilka ärenden den inte längre finner aktuellt att relatera i senare berättelser, om den nuvarande tidsgränsen skall kunna förkortas till exempelvis 5 år. Beträffande riksdagens roll framhöll utskot-

tet: "Om regeringen i vederbörlig ordning motiverar en dylik uppfattning kan riksdagen vid behandlingen av berättelsen uppmärksamma dessa ärenden och vid behov godkänna ett nytt uttalande i saken".

Regeringens årliga berättelse till riksdagen har en särställning i den meningen att den enligt 46 och 48 § riksdagsordningen behandlas i två utskott. Utrikesutskottet behandlar avsnittet om Finlands förhållande till främmande makter och grundlagsutskottet övriga delar.

Under många år har grundlagsutskottet följt en sådan praxis vid behandlingen av regeringens berättelse att de övriga permanenta specialutskotten getts tillfälle att lämna utlåtande om berättelsen med avseende på sitt eget behörighetsområde. När specialutskotten utnyttjat denna möjlighet har de som regel granskat frågor som av en eller annan orsak just då varit intressanta. Även i bästa fall hade utlåtandena mycket lite att göra med själva berättelsen.

För att bättre synkronisera berättelsen och utlåtandena har grundlagsutskottet i sitt brev till specialutskotten på senare år framhållit att syftet med utlåtandeförfarandet är att *utskotten skall bedöma regeringens åtgärder med anledning av de relaterade hemställningarna och uttalandena av riksdagen framför allt med avseende på sitt eget behörighetsområde men också ta ställning till om de tidigare hemställningarna och uttalandena fortfarande behövs*. På så sätt kan riksdagen årligen granska hemställningarna till regeringen och följa upp om regeringen har vidtagit lämpliga och tillräckliga åtgärder.

I fråga om den föreliggande berättelsen, precis som i fråga om den tidigare berättelsen, ålades specialutskotten med undantag för utrikesutskottet genom beslut av riksdagen att lämna utlåtande till grundlagsutskottet. Avsikten med utlåtandeförfarandet har också denna gång varit densamma som under tidigare år.

Riksdagens ställningstaganden på grundval av betänkanden från grundlagsutskottet

Utskottet framhåller att redogörelsen av åtgärderna i anknytning till uttalandet (s. 59) med anledning av *lagmotion 22/1992 rd* är saklig och hänvisar i övrigt till betänkandet om regeringens berättelse för 1995 (GrUB 2/1997 rd).

I sitt betänkande 5/1990 rd om *regeringens berättelse för 1988 (B 8/1989 rd)* behandlade grundlagsutskottet det så kallade ministeransvarighetssystemet på det sätt som redovisas i den föreliggande berättelsen (s. 88 ff) och riksdagens utredningsmetoder vid frågor som gäller statsrådets och ministrarnas politiska ansvar. Det utredningsarbete som utskottet då avsåg gällde precis som det framhålls i berättelsen totalreformen av statsförfattningen. Efter redogörelseåret har regeringen avgett en proposition till riksdagen om en ny regeringsform för Finland, och det är möjligt att det kommer att behövas nya bestämmelser om frågor i anknytning till ministeransvarigheten (RP 1/1998 rd, s. 70, första spalten). Utskottets tidigare ställningstagande föranleder i detta hänseende inte några separata åtgärder (jfr GrUB 2/1997 rd).

I uttalandet i anknytning till *proposition 309/1993 rd* (s. 94) krävde riksdagen att regeringen så snabbt som möjligt utreder hur de som använder teckenspråk skall kunna tillförsäkras samma ställning som de övriga språkliga och kulturella minoriteterna har. Med hänvisning till betänkandet om berättelsen för året innan (GrUB 2/1997 rd) upprepar utskottet sin ståndpunkt att de praktiska effekterna av betänkandet från den arbetsgrupp som avses i berättelsen ytterligare bör utvärderas utifrån målet för riksdagens uttalande.

I betänkande 1/1994 rd om *regeringens berättelse för 1992 (B 6/1993 rd)* behandlade utskottet nivån på lagberedningen. Redogörelsen av åtgärderna i berättelsen (s. 94 ff) på grundval av uttalandet i betänkandet visar att statsrådet inte har uppmärksammat frågan på behörigt sätt. Riksdagens uttalande föranleder enligt utskottet inga ytterligare åtgärder i detta läge.

Uttalandet (s. 95 ff) med anledning av *proposition 248/1994 rd* gäller hur och med vilka praktiska konsekvenser hindren för en ratificering av ILO:s konvention om urfolk kan undanröjas. Utskottet fick under redogörelseåret den anmodade redogörelsen. Den är sammanställd av justitieministeriet och arbetsministeriet. Följaktligen föranleder uttalandet inga ytterligare åtgärder.

I uttalandet (s. 96 ff) med anledning av *proposition 297/1994 rd* framhålls att dubbelmandat för riksdagsmän bör kunna förhindras genom

praktiska arrangemang före det första valet av företrädare för Finland i Europaparlamentet. Riksdagen antog ett uttalande (s. 98) om samma fråga vid behandlingen av *proposition 351/1994 rd*. Med anledning av denna fråga infördes under redogörelseåret lagstiftning på det sätt som anges i berättelsen. Lagstiftningen är dock temporär och lagarna gäller till dess att fullmakterna för de ledamöter som har valts vid valet av företrädare för Finland i Europaparlamentet 1999 har godkänts i Europaparlamentet.

Frågan är således fortfarande aktuell. I berättelsen nämns att Finland tog upp frågan om ett förbud mot dubbelmandat på regeringskonferensen i samband med behandlingen av förslaget vid val till Europaparlamentet. Efter redogörelseåret har det framkommit att EU:s valakt från 1976, som förbudet mot dubbelmandat formellt baserade sig på, över huvud taget inte ändrades i det så kallade Amsterdamfördraget. Såsom justitieministeriet meddelade utskottet i samband med behandlingen av regeringens berättelse för året innan (GrUB 2/1997 rd), förefaller det inte att finnas några hinder för att permanenta den nuvarande temporära nationella regleringen även om valakten inte ändras. Förslaget till ny Regeringsform för Finland (RP 1/1998 rd) bygger härvidlag på denna uppfattning. Utskottet påpekar behovet av reglering också under tiden mellan den temporära lagstiftningen och ikraftträdandet av den planerade författningsformen.

Uttalandet (s. 97 ff.) med anledning av *proposition 318/1994 rd* gäller samverkan i EU-frågor mellan riksdagens behöriga utskott och statsrådet. De anknytande åtgärderna redogörs på behörigt sätt. Utskottet anser i likhet med regeringen att frågan inte föranleder några ytterligare åtgärder. Däremot upprepar utskottet sin tidigare uppfattning (GrUB 2/1997 rd) att samarbetsfrågor av detta slag ständigt kommer upp i riksdagens olika utskott och att eventuella problem bör lösas av de berörda parterna tillsammans.

Med anledning av *lagmotion 86/1994 rd* godkände riksdagen en hemställan om revidering av bestämmelserna i regeringsformen om kommunal självstyrelse och anknytande lagstiftning om de ekonomiska relationerna mellan stat och

kommuner. Beträffande hemställningen hänvisar utskottet till sitt betänkande (GrUB 2/1997 rd) om regeringens berättelse för året innan och upprepar sin ståndpunkt att ärendet i detta läge inte föranleder några ytterligare åtgärder.

Omstruktureringen av statens fastighetsförvaltning

Riksdagsbehandlingen av omstruktureringen

I propositionen med förslag till lag om statens fastighetsverk (RP 214/1994 rd) föreslog regeringen att statens fastighetsförmögenhet koncentreras till statens fastighetsverk, som föreslogs bli inrättat inom finansministeriets förvaltningsområde. Syftet med den föreslagna lagen var att trygga och effektivisera användningen och avkastningen av statens fastighetsförmögenhet. Byggnadsförvaltningens tjänster i anknytning till underhåll och anläggning av fastigheter bolagiserades. Vidare infördes det ett hyressystem för lokaler i fastighetsverkets besittning. Reformen syftar till att öka avkastningen från statens byggnadsförmögenhet och effektivisera användningen av den.

Statsutskottet förordade lagförslaget (StaUB 78/1994 rd). Enligt betänkandet förutsatte statsutskottet vid behandlingen av ett antal propositioner av bolagisering av vissa statliga verk under 1992 års riksdag i sina betänkanden (StaUB 69—72/1992 rd) att frågorna i anknytning till deras anställningsförhållande för vart och ett av bolagen skulle ordnas genom avtal redan före bolagiseringen av respektive statligt verk. Byggnadsstyrelsens fastigheter överfördes vid reformen 1994 till det planerade statliga fastighetsverket och byggnadsstyrelsens serviceuppgifter till det redan existerande bolaget Engel Kiinteistöpalveluyhtymä Oy. Utskottet påpekade att slutresultatet — att funktioner förs över och arbetsgivaren byts ut — vad gällde dem som var anställda inom byggnadsförvaltningen utan tvivel skulle ses som det slag av överlåtelse av rörelse som avses i vissa arbetsrättsliga lagar och uppenbarligen också i EU:s direktiv om överlåtelse av rörelse. Vidare framhöll utskottet att förhandlingarna mellan dels staten och Engel Kiinteistöpalveluyhtymä Oy, dels tjänstemanna- och arbetstagarorganisa-

tionerna än så länge inte hade lett till något resultat. Utskottet påskyndade förhandlingarna för att Engel Kiinteistöpalveluyhtymä Oy skulle kunna inleda sin verksamhet utan konflikter.

Riksdagen godkände den 13 december 1994 vid tredje behandlingen av förslaget till lag om statens fastighetsverk ett uttalande, där den förutsatte att "statens fastighetsverk inrättas enligt stadgandena om överlåtelse av rörelse och att personalens pensionsförmåner tryggas i samband med organisationsreformen."

Frågan aktualiserades snart därefter i samband med behandlingen av budgetpropositionen för 1995. Regeringens ekonomiskpolitiska ministerutskott behandlade frågan den 16 december 1994 och beslutade förhandla om saken med regeringspartiernas riksdagsgrupper. Målet var att det i motiveringen till budgeten skulle tas in en punkt som motsvarade regeringens ursprungliga linje. Finansministeriet skickade en skrivelse till statsutskottet, där ett stycke med följande lydelse föreslogs bli intaget i motiveringen till kap. 28.60 (Byggnadsförvaltningen): "För att säkerställa bolagets konkurrensförmåga och lönsamhet skall personalens lönevillkor när verksamheten inleds så väl som möjligt motsvara lönevillkoren i konkurrerande företag. Personalen anställs vid bolaget som nya arbetstagare." Förslaget motiverades med att bolaget skulle vara klart förlustbringande och gå i konkurs våren 1995, om det uttalande som riksdagen godkände i samband med behandlingen av lagen tillämpas. Statsutskottet tog in texten från ministeriet i sitt betänkande och riksdagen godkände passusen utan större ändringar.

Grundlagsutskottet har vid behandlingen av lagmotionen bedömt förhållandet mellan uttalandet och texten rörande motiveringen till statsbudgeten å ena sidan och betydelsen av att motiveringen togs in i betänkandet från utskottet å andra sidan. Utskottet understryker att uttalandet har en politisk betydelse för riksdagen och regeringen medan budgetmotiven får sin rättsliga betydelse vid verkställigheten av budgeten (8 § lagen om statsbudgeten). Att statsutskottet i motiveringen till sitt betänkande nämner att det är fråga om överlåtelse av rörelse är av betydelse för tolkningen av lagen om statens fastighetsverk

med avseende på rättskällorna. Enligt en tidigare uttalad uppfattning av grundlagsutskottet (GrUB 1/1994, s. 4, andra spalten) ersätter utskottets motivering riksdagens motivering som rättskälla, om utskottet i sitt betänkande ändrar eller kompletterar någonting i motiveringen till lagförslaget i propositionen.¹

Reformens konsekvenser

Statens fastighetsverk

Inom statens fastighetsverk har målet med reformen varit att förbättra avkastningen av fastigheterna och effektivisera deras användning. Ett försök att nå målet var att upplåtelseformerna för fastigheterna omorganiserades. Hälften av byggnaderna upplåts gratis men kapitalkostnaderna tas i beaktande. Den andra hälften av fastigheterna fördes över i fastighetsverkets besittning och är därmed avgiftsbelagda. Ansvaret för lokaler lyftes över på de enskilda verken som ett led i resultatansvaret. I och med att lokalkostnaderna utgör 10–20 procent av verkens omkostnader är de tvungna att göra en kritisk granskning av sina lokalbehov. Dessutom sänktes lönekostnaderna för städ- och fastighetsskötselpersonal samt andra utgifter omgående med ungefär 25 procent. Detta medförde en besparing på 100 000 000 mark per år, även om sparnivån kommer att sjunka en aning med tiden på grund av kvalitetskraven.

Enligt fastighetsverkets uppfattning är hyressystemet ett lämpligt sätt att tillämpa marknadsekonomiska kriterier och en avgiftsrelaterad policy inom fastighetssektorn. Systemet följer generella principer och avtal inom hyressektorn. Frågan om hyresgästerna, till exempel universiteten, de facto är fria att själva välja sina lokaler är enligt fastighetsverket inte väsentlig, eftersom ett fortsatt hyreskontrakt som regel är av gemensamt intresse för parterna.

¹ Jfr HovR dom 3.9.1998 i ett mål där HD meddelade domen nedan. HovR ansåg att "en kläm av riksdagen eller motiven till statsbudgeten inte var av någon betydelse vid bedömningen av om uppsägningen av E.L:s arbetsavtal var laglig eller inte. De arbetsrättsliga villkoren för städpersonalen vid byggnadsstyrelsen var inte reglerade genom någon särskild lagstiftning när städfunktionen bolagiserades. Uppsägningens laglighet måste således avgöras med stöd av bestämmelserna i lagen om arbetsavtal."

Fastighetsverket gör bedömningen att erfarenheterna av omorganiseringen av statens fastighetsförmögenhet i de flesta fall utfallit väl, eftersom de ekonomiska och effektivitetsrelaterade målen har nåtts.

Universiteten

Inom universiteten anses det strida mot självstyrelsen att det är en utomstående resultatansvarig enhet, statens fastighetsverk, som för ägarens talan och fattar beslut om deras lokaler, trots att lokalerna är byggda för universitetet. Den dubbla budgeteringen av lokalerna belastar universitetens utgiftsram. Detta innebär att det avsätts medel för byggande och lokalförvärv i universitetens budgetar men att lokalerna trots detta är i fastighetsverkets besittning. Dessutom ingår kapitalkostnader i universitetens hyror. Kapitalutgifterna ingår således två gånger i budgeten för universiteten och undervisningsministeriet medan kapitalavkastningen på investeringarna tas upp i budgeten för fastighetsverket. Bakgrunden till detta är att universiteten och undervisningsministeriet inte ville ge fastighetsverket bestämmanderätt vid anläggningsprojekt. Därför kommer momenten upp i budgeten för undervisningsministeriet. Å andra sidan gick fastighetsverket inte med på att det skulle skrivas in i hyreskontraktet att universiteten bara betalar en hyra motsvarande driftkostnaderna utan kapitalkostnader.

Målet med reformen var att effektivisera fastighetsförvaltningen men inom universiteten anser man att det kommit till fler behandlingsomgångar och att behandlingen av frågan har blivit mer tungrodd. Fastighetsverket lägger ut underhåll och byggtreprenader på utomstående aktörer. Om universiteten kunde förhandla om sina beställningar direkt med leverantörerna, skulle informationen förbättras och servicen bli kundvänligare. Universiteten anser sig delvis vara hyresgäster mot sin vilja eftersom deras lokaler inte är i publik användning. Det görs följaktligen inga konkurrerande anbud, och universiteten har inga möjligheter att hyra ut lokalerna i andra hand. I praktiken kan fastighetsverket också bestämma priset.

Kulturarvet

Museiverket och fastighetsverket ansvarar tillsammans för tillsynen över skyddade byggnader. Museiverket kommer i framtiden att få en mer framträdande roll i och med att fastighetsverkets verksamhet begränsas till ägande och bland annat upphandling av reparationer.

Fastighetsverket representerar inte längre allmänintresset på samma sätt som byggnadsstyrelsen och dess föregångare. Rollen som allmän pådrivande kraft inom byggnadsväsendet finns inte längre. Det finns ingen statlig myndighet som har ansvaret för den allmänna utvecklingen inom byggväsendet trots att vår nationella förmögenhet till största delen består av byggnader.

Fastighetsverket är utsatt för ett korstryck med sitt byggnadsarv, eftersom verket har två olika roller. Å ena sidan är fastighetsverket en statlig myndighet, å andra sidan en fastighetsägare med resultatansvar. Än så länge lever byggnadsstyrelsens förtjänstfulla traditioner och roll som bevarare av vårt byggnadsarv kvar bland annat tack vare personalens stora engagemang både personligt och yrkesmässigt. Om kraven på större avkastning av fastighetsbeståndet och fastighetsförädling får en mer framträdande roll, finns det risk för att också arkitektoniskt viktiga och värdefulla byggnader i första hand bara ses som nyttoobjekt.

Personalens ställning

Personalkostnaderna inom byggnadsförvaltningen var i genomsnitt 30 procent högre än inom den privata sektorn. Därför var Engelbolagen i den rådande konkurrensen på marknaden tvungna att erbjuda städerskorna samma arbetsvillkor som inom den privata städsektorn. Arbetstagarerna motsatte sig detta och merparten av dem vägrade flytta över till det nya bolaget. Ungefär 660 städerskor övergick till Engel. I den situationen blev 997 städerskor arbetslösa. De flesta av dem hade fått anbud om arbete från Engel. Byggnadsförvaltningen hade ungefär 600 personer anställda inom fastighetsunderhållet och merparten av dem fortsatte i Engel.

Ungefär 680 av de arbetslösa städerskorna och fastighetsskötarna krävde i egenskap av privatpersoner skadestånd i tingsrätten på grund av

uppsägningarna. Högsta domstolen gav sitt utslag den 27 juni 1997 i fråga om ett städerskemål (HD 1997:105). Enligt högsta domstolen var det fråga om överlåtelse av rörelse. Staten dömdes med stöd av 51 § lagen om arbetsavtal att betala skadestånd. Efter detta förhandsavgörande ingicks avtal om skadestånd med de andra som hade väckt talan. Därefter krävde utbildnings- och avgångsbidragsfonden tillbaka de utbildnings- och avgångsbidrag som de uppsagda hade fått sedan 1995. Att bidragen återkrävdes berodde på att de uppsagda fick skadestånd för olaglig uppsägning. Återkraven har överklagats och fallen har gått vidare till arbetslöshetsnämnden.

Utskottet anser det nödvändigt att utreda hur det var möjligt att det i bolagiseringsprocessen i början av 1995 tillämpades procedurer som mot riksdagens vilja ledde till att uppsägningarna stred mot lagen om arbetsavtal och staten därmed tvingades betala betydande belopp i skadestånd.

Statsrevisorerna behandlade omorganiseringen av fastighetsförvaltningen i sin berättelse för 1995. De ansåg målen för reformen motiverade och ändamålsenliga men pekade på stora missförhållanden i själva genomförandet. Behandlingen av personalen vid byggnadsstyrelsen ledde till ökad arbetslöshet. Av de 3 242 anställda inom byggnadsstyrelsen blev 1 135 arbetslösa efter reformen, vilket är 35 procent av personalen. Nästan 400 nya anställdes. Med en mer genomtänkt och moderat personalpolitik hade enligt statsre-

visorerna arbetslöshetsfallen kunnat minska med ungefär lika många personer som nyanställdes, och servicen hade inte behövt försämrats på grund av den nya ovana personalen.

Utlåtandena från specialutskotten

Specialutskotten har i sina utlåtanden till grundlagsutskottet bedömt tidigare hemställningar och uttalanden av riksdagen inom sina respektive behörighetsområden. Dessutom tar en del utskott upp speciella teman. Grundlagsutskottet har inte i detalj gått in på utskottens överväganden eller på något annat sätt behandlat utlåtandena. Grundlagsutskottet föreslår dock ett uttalande, där det förutsätts att regeringen på behörigt sätt tar hänsyn till de anmärkningar angående tidigare ställningstaganden av riksdagen, som varit avsedda att bli beaktade av regeringen, och uttalanden om andra omständigheter som ingår i detta betänkande och i de bifogade utlåtandena och som kräver åtgärder från regeringens sida.

Förslag till beslut

Grundlagsutskottet har granskat berättelsen och har ingenting att anmärka mot den. Grundlagsutskottet föreslår därför vördsamt

att riksdagen sänder detta betänkande till regeringen för kännedom och

att ett uttalande godkänns (Utskottets förslag till uttalande).

Utskottets förslag till uttalande

Riksdagen förutsätter att regeringen på behörigt sätt tar hänsyn till de anmärkningar angående tidigare ställningstaganden av riksdagen och uttalanden om andra omständigheter som ingår i detta betänkande och i de bifogade utlåtandena och som kräver åtgärder från regeringens sida.

Helsingfors den 20 mars 1998

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Ville Itälä /saml
vordf. Johannes Koskinen /sd
medl. Esko Helle /vänst
Gunnar Jansson /sv
Anneli Jäätteenmäki /cent
Marjut Kaarilahti /saml
Valto Koski /sd
Heikki Koskinen /saml
Jorma Kukkonen /sd

Osmo Kurola /saml
Johannes Leppänen /cent
Riitta Prusti /sd
Veijo Puhjo /vgr
Maija-Liisa Veteläinen /cent (delvis)
suppl. Juhani Alaranta /cent
Jouko Jääskeläinen /fkf (delvis)
Reino Ojala /sd (delvis).

RESERVATION

Jag anser att utskottet i betänkandet ännu tydligare borde ha lyft fram problemen med uppsägningarna vid byggnadsstyrelsen och inrättandet av Engel Ab. Majoriteten av utskottsmedlemmarna ansåg det inte nödvändigt att i någon större utsträckning kommentera de betydande försämringar av rättssäkerheten för den enskilde som händelserna kommer att medföra för alla som i framtiden sägs upp på likadana grunder.

Den enskildes rättssäkerhet försämrades när utbildnings- och avgångsbidragsfonden krävde tillbaka utbildnings- och avgångsbidragen av de uppsagda. Fonden tolkade situationen så att de uppsagda fick skadestånd på grund av olaglig uppsägning, trots att 14 § i lagen om fonden inte specificerar lagliga och olagliga uppsägningar när det gäller villkoren för avgångsbidrag.

Jag anser att skadestånd inte heller i övrigt kan anföras som orsak till återkrav, eftersom skade-

stånd inte kan jämföras med normala sociala förmåner, utan snarare skall ses som ersättning till en egenföretagare för de framtida skadorna han lider om han måste avveckla sin rörelse till exempel på grund av planläggningen.

Den springande punkten i ingreppen i individens rättsskydd är att den nya tolkningen leder till att uppsagda arbetstagare inte längre vågar överklaga en uppsägning på grund av rädsla för att gå miste om de arbetslöshets- och utbildningsförmåner som de har rätt till.

Med hänvisning till det ovan stående borde grundlagsutskottet på grund av sitt uppgiftsområde engagera sig i detta nya problem med rättssäkerheten. Utskottet borde ha gett uttryck för nödvändigheten att se över de lagar, förordningar och regler som hör ihop med denna problemställning.

Helsingfors den 20 mars 1998

Veijo Puhjo /vgr

LAGUTSKOTTETS UTLÅTANDE 1/1998 rd

Berättelse om regeringens åtgärder under år 1996

Till Grundlagsutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 2 september 1997 berättelsen om regeringens åtgärder under år 1996 till grundlagsutskottet och bestämde samtidigt att de permanenta specialutskotten skall avge sina utlåtanden till grundlagsutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- kanslichef Kirsti Rissanen, justitieministeriet
- polisöverinspektör Markku Väinölä, inrikesministeriet.

UTSKOTTETS STÄLLNINGSTAGANDEN

Motivering

Utskottet har behandlat ärendet utifrån de uttalanden i berättelsen som hör till justitieministeriets ansvarsområde. Utskottet har utöver sina egna uttalanden granskat de uttalanden som bygger på andra lagutskottets betänkanden och som numera skulle falla inom lagutskottets behörighet. Med anledning av uttalandena framför utskottet följande.

Uttalandet om rättegångsförfarande, RP 139/1993 rd

Riksdagen förutsatte att revideringen av stadgandena om rättegångsförfarandet påskyndas. Om det i sammanhanget observeras brister i hovrätternas nya organisation och arbetsmetoder skall de samtidigt avhjälpas innan hovrättsprocessen träder i kraft.

Regeringen meddelar i sitt svar att vid revideringen av stadgandena om rättegångsförfarandet i hovrätten har man utgått ifrån att rättegångsför-

farande i brottmål i underrätterna måste reformeras innan rättegångsförfarandet i hovrätten ändras. En regeringsproposition som gäller detta har avlåtits till riksdagen den 15 september 1995. En regeringsproposition om rättegångsförfarandet i hovrätten har beretts vid justitieministeriet och den torde avlätas till riksdagen i början av 1997. Eventuella brister i hovrätternas organisation och arbetsmetoder kan avhjälpas först när man känner till innehållet i den kommande reformen av förfarandet.

Utskottet konstaterar att riksdagen våren 1997 antog revisionen av rättegångsförfarandet i brottmål i underrätterna (RP 82/1995 rd) som trädde i kraft den 1 oktober 1997. Riksdagen antog också revisionen av hovrättsprocessen (RP 33/1997 rd) den 18 februari 1998. Reformen av rättegångsförfarandet i hovrätten träder i kraft den 1 maj 1998. Utskottet anser att med beaktande av utvecklingen efter det att regeringens berättelse skrevs ger uttalandet inte längre anledning till åtgärder och kan därför strykas i berättelsen.

Övriga uttalanden

I fråga om de övriga uttalandena finner utskottet regeringens redovisningar och ställningstaganden sakliga. De uttalanden som regeringen anser att inte längre ger anledning till åtgärder kan också enligt utskottet strykas i berättelsen.

Beaktande av riksdagens ställningstaganden

Utskottet ansåg för ett år sedan i sitt motsvarande utlåtande (LaUU 2/1997 rd — B 5/1996 rd) att två uttalanden inte kunde strykas i berättelsen, nämligen uttalandena om förundersökningslagstiftning (RP 14/1985 rd) och ersättning av rättegångskostnader (RP 191/1993 rd). Grundlagsutskottet förutsatte i sitt betänkande, som efter godkännande i riksdagens plenum sänts till statsrådet för kännedom och beaktande, att specialutskottens ställningstaganden skall beaktas i gehörig ordning. Trots detta har dessa uttalanden strukits i berättelsen.

Dessutom ansåg utskottet att två uttalanden, högsta domstolarna och lagberedningen (RP 123/1996 rd) och informationen om reformen av jordabalken (RP 120/1994 rd), kunde strykas i berättelsen. Uttalandena har dock upprepats i berättelsen.

Förfarandet torde bero på överlappningar i tidtabellerna för skrivandet och riksdagsbehandlingen av berättelsen. När en berättelse är under behandling i riksdagen så utarbetar regeringen redan följande berättelse. Utskottet anser att riksdagen och regeringen framöver bättre bör komma överens om behandlingsordningen.

Utlåtande

Lagutskottet anför vördsamt som sitt utlåtande

att grundlagsutskottet bör beakta det som sägs i detta utlåtande, när det utarbetar sitt betänkande.

Helsingfors den 10 mars 1998

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Henrik Lax /sv
vordf. Matti Vähänäkki /sd
medl. Sulo Aittoniemi /cent
Juhani Alaranta /cent
Toimi Kankaanniemi /fkf
Juha Karpio /saml
Anne Knaapi /saml
Pekka Kuosmanen /saml

Annika Lapintie /vänst
Kari Myllyniemi /cent
Reino Ojala /sd
Markku Pohjola /sd
Heikki Rinne /sd
Pekka Saarnio /vänst
Säde Tahvanainen /sd
Jukka Tarkka /ungf.

STATSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 15/1998 rd

Berättelsen om regeringens åtgärder under år 1996

Till Grundlagsutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 2 september 1997 berättelse B 4/1997 rd om regeringens åtgärder under år 1996 till grundlagsutskottet för beredning och bestämde samtidigt att de permanenta specialutskotten skall ge utlåtande om saken till grundlagsutskottet.

Behandling i delegation

Ärendet har beretts av statsutskottets förvaltnings- och granskningsdelegation.

UTSKOTTETS STÄLLNINGSTAGANDEN

Motivering

Statsutskottet vill göra grundlagsutskottet uppmärksam på att riksdagens uttalanden är politiskt bindande. Av berättelsen framgår att regeringen i många fall inte vidtagit några som helst åtgärder trots riksdagens krav. Det finns frågor där riksdagen upprepade gånger uttalat sin åsikt utan att detta lett till nämnvärda resultat. Med hänsyn till riksdagens övervakningsbehörighet vore det av allt att döma på sin plats att riksdagens utskott går in för en effektivare uppföljning av att uttalandena omsätts i praktiken.

Riksdagens uttalanden

Statsutskottet anser att det i följande fall räcker med de i berättelsen relaterade åtgärderna med anledning av riksdagsuttalanden eller att uttalandena i övrigt inte längre är aktuella:

- ändring av myntlagen, RP 170/1983 rd
- Postbanken Ab:s verksamhet, RP 71/1987 rd
- reglementet för Finlands Bank, B 4/1991 rd
- bankfullmäktiges uppgifter, RP 32/1992 rd
- avbrytande av pensionskontinuiteten inom den offentliga sektorn, RP 96/1993 rd och LM 55/1993 rd
- gottgörelse för bolagsskatt, placeringsagerande, RP 109/1993 rd.

Utlåtande

Med stöd av det ovan sagda anför statsutskottet vördsamt

att grundlagsutskottet bör ta hänsyn till vad som sägs i detta utlåtande.

Helsingfors den 27 februari 1998

I den avgörande behandlingen deltog

vordf. Kari Rajamäki /sd
medl. Pirjo-Riitta Antvuori /saml
Asko Apukka /vänst
Timo Ihamäki /saml
Bjarne Kallis /fkf
Timo Laaksonen /vänst
Reijo Laitinen /sd (delvis)
Markku Lehtosaari /cent (delvis)
Håkan Malm /sv (delvis)
Mats Nyby /sd
Arja Ojala /sd

Jukka Roos /sd
Marja-Liisa Tykkyläinen /sd
Jukka Vihriälä /cent
suppl Hannu Kemppainen /cent
Markku Koski /cent
Arto Lapiolahti /sd (delvis)
Margareta Pietikäinen /sv
Markku Pohjola /sd
Tuija Maaret Pykäläinen /gröna (delvis)
Kari Uotila /vänst (delvis).

FÖRVALTNINGSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 3/1998 rd

Berättelse om regeringens åtgärder under år 1996

Till Grundlagsutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 2 september 1997 berättelsen om regeringens åtgärder under år 1996 B 4/1997 rd till grundlagsutskottet för beredning och bestämde samtidigt att förvaltningsutskottet skall lämna utlåtande om ärendet till grundlagsutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- överdirektör Pekka Kilpi, överdirektör Risto Veijalainen, överdirektör Paavo Pirttimäki, generalmajoren Matti Sandqvist, beredskapsdirektör Veikko Peltonen, regeringsrådet Aulikki Mentula, polisöverinspektör Jorma Vuorio och konsultative tjänstemannen Martti Kallio, inrikesministeriet

- lagstiftningsrådet Anna-Riitta Wallin och chefen för centralen för undersökning av olyckor Kari Lehtola, justitieministeriet
- finansrådet Immo Pohjola, budgetrådet Kaija Koskinen, regeringssekreterare Kari Peltonen och överinspektör Ismo Mäenpää, finansministeriet
- undervisningsrådet Matti Vaska, regeringsrådet Riitta Kaivosoja och överinspektör Tuula Lybeck, undervisningsministeriet
- enhetschef Jarmo Hirsto, trafikministeriet
- regeringsrådet Jouko Narikka, social- och hälsovårdsministeriet
- juridiske chefen Kari Prättälä, Finlands Kommunförbund.

UTSKOTTETS STÄLLNINGSTAGANDEN

Motivering

1 Allmänt

Utskottet har bedömt uttalanden, berättelser och redogörelser inom sitt eget kompetensområde med avseende på vilka åtgärder som har vidtagits i dessa fall och också med avseende på om uttalandena inte längre behövs och kan strykas.

Utskottet har i anknytning till frågorna i regeringens berättelse behandlat följande uttalan-

den av riksdagen och övriga åtgärder i anknytning till ställningstagandena: Undersökning av olyckor RP 107/1995 rd, Reform av lokalförvaltningen RP 100/1990 rd, Integrering av registerbyråerna i den statliga lokalförvaltningen RP 154/1991 rd, Statsandelssystemet för kommunerna RP 214/1991 rd, Finansiering och organisering av den regionala utvecklingen RP 99/1993 rd, Samarbetet mellan polisen, tullen och gränsbevakningsväsendet RP 126/1993 rd, Landsbygds-

politisk redogörelse SRR 2/1993 rd, Revidering av offentlighets- och sekretesstadgandena samt ersättandet av begreppet polisman RP 57/1994 rd, Uppföljning av verkningarna av kommunallagen RP 192/1995 rd, Utlänningsförvaltningen RP 219/1994 rd, Uppföljning av häradsreformen RP 86/1995 rd, Strukturen och skrivsättet i lagstiftningen om kommunala tjänsteinnehavares anställningstrygghet RP 44/1996 rd, Revidering av regionalförvaltningen RP 148/1996 rd, Lagen om statsandelar till kommunerna RP 149/1996 rd, Polisuppgifter inom försvarsmakten RP 57/1997 rd, Minskning och samordning av uppgiftsinsamlandet RP 106/1993 rd, Statstjänstemannalagen RP 291/1993 rd, Uppföljning av ändringen av lagen om statens tjänstekollektivavtal RP 113/1995 rd, Kommunernas dyrtorsklassificeringssystem RP 164/1995 rd, Tullagstiftningen RP 178/1995 rd, Insamling av uppgifter om verkningarna av statsandelsreformen RP 215/1991 rd, Tippnings- och penninglotterivinstmedel RP 274/1994 rd, Besvärssystemet i pensionslagen för kyrkan RP 194/1996 rd, Statsandelsreformen RP 216/1991 rd, Omorganisering av regional- och lokalförvaltningen i fråga om flyktings- och invandrarärenden RP 125/1995 rd och Kostnader för renhållning och underhåll i fastigheter RP 354/1992 rd.

Bara de ställningstaganden av riksdagen inom förvaltningsutskottets behörighetsområde som utskottet anser kan bli strukna, får strykas i berättelsen. Detta innebär således att också de uttalanden, i fråga om vilka regeringen anser att de inte längre ger anledning till några åtgärder, alltjämt är nödvändiga, om inte utskottet i detta utlåtande direkt säger ut att de kan strykas. Detta kan gälla frågor, där åtgärderna fortfarande pågår eller frågor som inte har åtgärdats i tillräckligt hög grad. Detsamma gäller ärenden som det utifrån uttalandena alltjämt är motiverat att följa upp.

Med hänvisning till det som sägs i berättelsen om polisväsendet påpekar utskottet att polisen bör få adekvata resurser för att kunna fullgöra sina åtaganden på behörigt sätt också på kvällar, nätter och veckoslut.

Enligt berättelsen skall närpolisverksamhet införas i ungefär 50 polisdistrikt under 1996. Det

är en viktig verksamhet, eftersom den bland annat syftar till att åtgärda orsakerna till brottslig verksamhet och ordningsproblem. Det är viktigt att verksamheten utsträcks till hela landet men givetvis också att det görs satsningar på att utveckla närpolisens arbetsmetoder. Då bör också större hänsyn tas till särförhållandena under kvällar och veckoslut.

2 Ställningstaganden till enskilda uttalanden

2.1 Undersökning av olyckor (RP 107/1995 rd, förvaltningsutskottet)

Utskottet framhåller att de åtgärder som avses i uttalandet har genomförts när det gäller utredning av olyckor i vattentrafik.

Trafikministeriet tillsatte den 30 december 1996 en arbetsgrupp med uppgift att utreda om det behövs en rättslig grund för utredning av olyckor inom vägtrafiken. Arbetsgruppen skall också lägga fram förslag till nya författningar. Enligt berättelsen gick arbetsgruppens mandatperiod ut den 31 oktober 1997. Arbetsgruppen har dock anhållit om förlängd tid och kommer att fortsätta med sitt arbete fram till den 31 mars 1998.

Enligt uppgifter till utskottet har arbetsgruppen bland annat varit tvungen att ta ställning till frågan vem som skall leda undersökningar av vägtrafikolyckor. Därutöver har utskottet befattat sig med frågor som utövandet av offentlig makt, skyddet för personuppgifter och därmed också med möjligheterna att få och använda nödvändiga uppgifter.

Utskottet framhåller att bestämmelserna om polisutredning och förundersökning också omfattar undersökning av vägtrafikolyckor. Utskottet tillstyrker i princip tanken att det är polisen som skall ha det sammantagna ansvaret för undersökningen av vägtrafikolyckor, eftersom trafikolyckor som undersöks av haverikommissioner i vilket fall som helst också undersöks av polisen.

Uttalandet behövs alltjämt när det gäller systemet för undersökning av vägtrafikolyckor.

2.2 Reform av lokalförvaltningen

(RP 100/1990 rd)

Integrering av registerbyråerna i den statliga lokalförvaltningen

(RP 154/1991 rd)

Uppföljning av häradsreformen

(RP 86/1995 rd)

Den statliga lokalförvaltningen bygger på lagen om grunderna för utvecklande av den statliga lokalförvaltningen från 1992 (126/1992). Verkställigheten av reformen bygger dessutom på speciallagstiftning.

Riksdagen har förutsatt att regeringen skall lämna en redogörelse om frågor i anknytning till verkställigheten av häradsreformen före utgången av 1999. Noteras kan att en uppföljning och utvärdering av reformen har startat. Utskottet understryker vikten av att principerna i ramlagen beaktas.

Vad gäller verkställigheten av reformen kan det i detta sammanhang vidare nämnas att projektet med samservice har byggts ut, att den nya 9 a § i lagen om regional utveckling ger kommunerna och förbunden på landskapsnivå bättre möjligheter att påverka tillgången till statlig service och att statsrådet den 5 februari 1998 fattade ett principbeslut att häradsämbetenas nättjänster skall börja utvecklas målmedvetet. En viktig punkt är också att den politiska styrningen av servicenivån effektiviseras.

Uttalandena behövs alltså.

2.3 Statsandelssystemet för kommunerna

(RP 214/1991 rd, RP 215/1991 rd,

RP 216/1991 rd och RP 149/1996 rd)

Enligt uppgifter till utskottet blev samtliga utredningar i anknytning till propositionerna 214—216/1991 rd klara före 1998. Insamlingen av uppgifter inom statsandelssystemet har enligt beräkningar tagit från en fjärdedel till en tredjedel mindre tid i anspråk jämfört med tiden före statsandelsreformen. Sedan 1996 kommer informationen direkt från allmänna statistiska uppgifter.

Beträffande uttalandena om propositionerna 214—216/1991 rd kan det framhållas att målet att minska insamlingen av uppgifter och att reducera antalet normer med onödiga begränsningar för

kommunerna har uppnåtts mycket väl. Samtidigt bör det framhållas att riksdagen för närvarande behandlar en totalrevidering av normerna när det gäller utbildningslagstiftningen.

Trots att uttalandena i samband med propositionerna 214—216/1991 rd har uppfyllts mycket väl, anser utskottet att de alltså behövs till exempel som ett led i en utvärdering av utvecklingsinsatserna inom det sammantagna statsandelssystemet under 1990-talet.

Vid utfrågningen av de sakkunniga framhölls det att det inte har vidtagits tillräckliga åtgärder i anknytning till proposition 149/1996 rd, särskilt beträffande uppföljningen av statsandelssystemet för utbildnings- och kulturverksamheten och jämförelser med det tidigare systemet. När det gäller de åtgärder som förutsattes i samband med den nya statsandelslagen från 1997 bör det framhållas att också många andra åtgärder fortfarande inte har vidtagits. Utskottet hänvisar här till grunderna för fördelning av samfundsskatten och problemen med kraftverkskommunerna. Samtidigt framhåller utskottet att lagstiftningen är ganska ny och har funnits bara drygt ett år.

Utskottet lyfter därtill fram systemet för utjämning av exceptionellt stora kostnader inom socialvården. Enligt uppgifter till utskottet var målet ursprungligen att skapa ett system för utjämning av höga kostnader inom socialvården från och med 1997. Målet har dock inte kunnat uppnås. Vidare bör noteras att det inte har tagits fram något system för utjämning kostnaderna för vården av utlänningar eller gravt handikappade, trots att riksdagen har förutsatt detta. Däremot har det införts ett utjämningsystem för den specialiserade sjukvården.

Utredningsman Heikki Koski föreslog i sin utredning av statsandelssystemet att ett utjämningsystem för barn- och ungdomsvården skulle införas från och med 1998.

Utskottet anser att det behövs ett utjämningsystem för exceptionellt höga kostnader åtminstone inom barn- och ungdomsvården, handikappvården och vården av utlänningar för att en och samma kommun inte skall drabbas av oskäligt stora kostnader. Regeringen bör vidta snabba åtgärder för att kompensera kommunerna för

exceptionellt höga kostnader i enlighet med riksdagens uttalande.

Uttalandena behövs alltså.

2.4 Finansiering och organisering av den regionala utvecklingen (RP 99/1993 rd)

Statsrådet lämnade våren 1997 en redogörelse till riksdagen angående erfarenheterna från tre år av hur lagen om regional utveckling fungerar i praktiken (SRR 2/1997 rd). Riksdagen antog med anledning av redogörelsen ett uttalande i enlighet med betänkandet från förvaltningsutskottet (FvUB 14/1997 rd). Utskottet analyserade därtill finansieringen och organiseringen av den regionala utvecklingen i sitt utlåtande till stora utskottet om Agenda 2000 (FvUU 17/1997 rd). Utskottet hänvisar i detta sammanhang till utlåtandena.

Samtidigt understryker utskottet att landskapsutvecklingspengarna bör höjas. Stödet har visat sig vara av mycket stor betydelse, särskilt när det gäller EU-projekt som kräver en viss nationell egenfinansiering. På grund av de knappa anslagen kan strategiskt viktiga och samtidigt de största projekten ute i landskapen i praktiken inte startas. Detta har i sin tur lett till att förbunden på landskapsnivå offentligt har kritiserats för att stödja alltför små projekt. Utskottet anser att landskapsutvecklingspengarna måste höjas åtminstone till den nivå som riksdagen har förutsett. Detta är på det nationella planet ett regional- och strukturpolitiskt sätt fördelaktigt medel att fördela offentliga resurser och prioritera projekt.

Uttalandet behövs alltså.

2.5 Landsbygdspolitiska redogörelsen (Redogörelse 2/1993 rd)

Beredningen av landsbygdspolitiken i enlighet med vägvalen i redogörelsen har fortsatt i den landsbygdspolitiska samarbetsgruppen, som är ett gemensamt organ för olika förvaltningar och intressegrupper. Arbetsgruppen fortsätter på samma linje som den tidigare landsbygdspolitiska delegationen. Samarbetsgruppen har tillsatts av statsrådet och mandatperioden går ut den 30 april 1998.

Redogörelsen bör fortfarande ingå i berättelsen.

2.6 Revidering av offentlighets- och sekretessstadgandena samt ersättandet av begreppet polisman (RP 57/1994)

Med hänvisning till det som sägs i berättelsen och till förvaltningsutskottets utlåtande 1/1997 rd framhåller utskottet att uttalandet alltså behövs bara när det gäller revideringen av offentlighets- och sekretessbestämmelserna. I övrigt ger uttalandet inte anledning till ytterligare åtgärder.

2.7 Strukturen och skrivsättet i lagstiftningen om kommunala tjänsteinnehavares anställningstrygghet (RP 44/1996 rd)

I en promemoria från inrikesministeriet sägs att eventuella ändringar av lagen om kommunala tjänsteinnehavares anställningstrygghet kommer att beredas med hänsyn till strukturen och skrivsättet i tjänstemannalagstiftningen. Därtill framhåller utskottet att de allmänna utnämnskriterierna enligt 125 § 2 mom. i förslaget till ny regeringsform för Finland, som för närvarande behandlas av utskottet, också kommer att gälla kommunala tjänster.

Uttalandet behövs alltså.

2.8 Statstjänstemannalagen (RP 291/1993 rd)

Enligt vad utskottet har erfarenhet av har en arbetsgrupp för anställningsfrågor bestående av företrädare för finansministeriet och de statligt anställdas centralorganisationer också behandlat frågor i anknytning till EU-direktivet om överlåtelse av affärsverksamhet. Arbetsgruppen överlämnade sin promemoria till ministeriet i juni 1997. Enligt utredning till utskottet tillämpas direktivet i enlighet med gemenskapens rättspraxis inte vid överlåtelse av funktioner som innefattar offentlig makt. Direktivet bör dock tillämpas vid överlåtelse av privata eller offentliga företag. I en promemoria från EU-kommissionen av den 4 mars 1997 anges riktlinjerna för tillämpningen av direktivet i enlighet med EG-domstolens rättspraxis.

Finansministeriet har berett statsrådets principbeslut om principerna för personalens ställning vid vissa omorganiseringar av statsförvaltningen. Enligt uppgifter från finansministeriet har centralorganisationerna för de statligt an-

ställda godkänt de gemensamt överenskomna principerna. Statsrådet har för avsikt att utfärda sitt principbeslut våren 1998.

Uttalandet behövs alltjämt.

2.9 Omorganisering av regional- och lokal-förvaltningen i fråga om flyktings- och invandrarärenden (RP 125/1995 rd)

Enligt uppgifter till utskottet har anslagen till utlänningsverket på grund av det ekonomiska läget inte kunnat höjas i tillräckligt hög grad för att ansökningar skall kunna behandlas utan anhopningar av obehandlade ärenden. De största anhopningarna av obehandlade ärenden gäller ansökningar om finskt medborgarskap. Tack vare att vissa utvecklingsprojekt sköts upp kunde utlänningsverket i slutet av 1997 anställa 20 tjänstemän på ungefär ett år för att undanröja flaskhalsarna i behandlingen av ansökningarna om medborgarskap. Enligt vissa beräkningar kommer handläggningstiden i slutet av 1998 att sjunka från nuvarande knappa tre år till ungefär två och ett halvt år. De positiva effekterna av nyanställningarna kommer att visa sig i kortare handläggningstider först 1999 och 2000. Enligt utredningar till utskottet måste utlänningsverket dock 1999 i praktiken använda tillgängliga resurser för att modernisera datasystemet, eftersom

det inte kommer att kunna användas längre år 2000. Detta betyder enligt uppgift att den extra personalen måste sägas upp och att handläggningstiderna på nytt börjar öka.

I december 1997 lade en utomstående konsult fram en utredning om utlänningsverkets verksamhet. I en promemoria till utskottet framhåller inrikesministeriet att avsikten är att utlänningsverket med beaktande av de omständigheter som kom fram i utredningen och utifrån annan tillgänglig information med hjälp av vissa utvecklingsinsatser kommer att kunna handha sina åtaganden effektivare också med nuvarande resurser. Utlänningsverkets chef har numera bytts ut.

Utskottet framhåller att regeringen inte kan fly sitt ansvar när det gäller svårigheterna för utlänningsverket att handlägga frågor inom en rimlig tid.

Uttalandet behövs alltjämt.

Utlåtande

På grundval av det ovan relaterade anför förvaltningsutskottet vördsamt

att grundlagsutskottet bör beakta det som sägs ovan när det utarbetar sitt betänkande.

Helsingfors den 10 mars 1998

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Matti Väistö /cent
vordf. Kaarina Dromberg /saml
medl. Ulla Juurola /sd
Timo Järvilahti /cent
Reijo Kallio /sd
Toimi Kankaanniemi /fkf
Juha Karpio /saml
Valto Koski /sd

Osmo Kurola /saml
Hannes Manninen /cent
Tuija Pohjola /sd
Iivo Polvi /vänst
Veijo Puhjo /vgr
Erkki Pulliainen /gröna
Aulis Ranta-Muotio /cent.

TRAFIKUTSKOTTETS UTLÅTANDE 4/1998 rd

Berättelsen om regeringens åtgärder under år 1996

Till Grundlagsutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 2 september 1997 berättelsen om regeringens åtgärder under år 1996 till grundlagsutskottet för beredning och till den

del den gäller relationerna till utrikesmakter till utrikesutskottet för beredning och bestämde samtidigt att trafikutskottet skall lämna utlåtande i ärendet till grundlagsutskottet.

UTSKOTTETS STÄLLNINGSTAGANDEN

Motivering

Trafikutskottet har i detta utlåtande behandlat de utlåtanden av riksdagen som relateras i berättelsen och hört till dess behörighetsområde.

Riksdagens uttalanden

Utskottet anser att följande i berättelsen relaterade åtgärder som vidtagits med anledning av riksdagens uttalande är tillfyllest eller att de annars har blivit onödiga.

— *Kapelsändningsverksamhet*

RP 108/1986 rd

— *Rundradiologstiftning*

RP 124/1993 rd

— *Revidering av stadgandena om fartygssäkerhet*

Passagerarlistor

RP 344/1994 rd

— *Avtal mellan Finland och Ryssland om undvikande av kvarstad på fartyg*

RP 158/1995 rd

— *Möjligheterna att flytta över telefonnummer*

Lokalkonkurrens i telefontrafiken

RP 180/1995 rd

— *Besvärsmyndighet i sjöfartslagstiftningen*

RP 68/1996 rd

Utlåtande

Med stöd av det ovan sagda anför trafikutskottet
vördsamt

*att grundlagsutskottet bör beakta det som
anförts i detta utlåtande.*

Helsingfors den 10 mars 1998

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Pauli Saapunki /cent
vordf. Esko-Juhani Tennilä /vgr
medl. Klaus Bremer /sv
Tarja Filatov /sd
Seppo Kanerva /saml
Kalevi Lamminen /saml
Suvi Lindén /saml
Eero Lämsä /cent

Kari Myllyniemi /cent
Raimo Mähönen /sd
Tero Mölsä /cent
Pekka Saarnio /vänt
Helena Vartiainen /sd
Raimo Vistbacka /saf
suppl. Tauno Pehkonen /fkf.

JORD- OCH SKOGSBRUKSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 4/1998 rd

Berättelsen om regeringens åtgärder under år 1996

Till Grundlagsutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 2 september 1997 berättelsen om regeringens åtgärder under år 1996 (B 4/1997 rd) till grundlagsutskottet för beredning och bestämde samtidigt att jord- och skogsbruksutskottet skall avge utlåtande om ärendet till grundlagsutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- avdelningschef Saara Reinius, forstrådet Jouko Paloniemi, jordbruksrådet Carl-Gustav Mikander, äldre regeringssekreterare Heikki Koponen, fiskeriöverinspektör Kari Airaksinen och överinspektör Esa Hiiva, jord- och skogsbruksministeriet.

UTSKOTTETS STÄLLNINGSTAGANDEN

Allmänt

Jord- och skogsbruksutskottet begränsar sitt utlåtande framför allt till en bedömning av om hemställningar och uttalanden som lagts fram före 1996 fortfarande är nödvändiga.

I utlåtande JsUU 2/1997 rd om berättelsen om regeringens åtgärder under år 1995 (Berättelse 5/1996 rd) räknade utskottet upp de uttalanden som kan strykas i berättelsen. Då ströks följande uttalanden som fortfarande finns med i berättelsen för 1996:

Utredning av fiskerättigheterna och äganderätten samt ersättningsbehovet i fråga om Tana älv (RP 97/1972 rd, utrikesutskottet)

Fastighetsregister (RP 6/1985 rd, lag- och ekonomiutskottet)

Utredningen av fiskerättigheterna och äganderätten samt ersättningsbehovet i fråga om Tana älv (RP 28/1990 rd, lag- och ekonomiutskottet)

Översvämningsskydd i Kyrö älvs nedre lopp (RP 34/1990 rd, lag- och ekonomiutskottet)

Inlösen av andelar i samfällid skog (RP 97/1990 rd, jord- och skogsbruksutskottet)

Statens långfristiga lån (RP 114/1991 rd, jord- och skogsbruksutskottet)

Den internationella skogspolitiken (B 4/1991 rd, jord- och skogsbruksutskottet)

Förvaltning och vård av nationalparker (RP 126/1993 rd, statsutskottet)

Lag om fiske (RP 179/1993 rd, jord- och skogsbruksutskottet)

Ersättning för rovdjurs skadegörelse (RP 47/1994 rd, statsutskottet)

Förvaltning och skötsel av nationalparker (RP 152/1994 rd, statsutskottet)

Landsbygdsnäringslagen (RP 311/1994 rd, jord- och skogsbruksutskottet)

Dikobidrag (RP 362/1994 rd, jord- och skogsbruksutskottet)

Uttalandena ovan ger inte anledning till några ytterligare åtgärder.

Närmare ståndpunkter till de uttalanden i berättelsen som inte utesluts eller tidigare strukits

Gårdsbrukets utvecklingsfond (RP 205/1993 rd, jord- och skogsbruksutskottet)

Riksdagen förutsatte den 22 november 1993 att en tillräcklig kvantitativ nivå tryggas på de medel som står till förfogande för gårdsbrukets utvecklingsfond.

Ställningstagande. Statsrådets kansli har meddelat att en proposition med förslag till lag om ändring av lagen om gårdsbrukets utvecklingsfond enligt planerna kommer att lämnas till riksdagen under vårsessionen 1998. Utskottet tar i samband med behandlingen av propositionen ställning till frågan i uttalandet. Med beaktande av det som sägs i utskottets utlåtande 2/1997 rd (Berättelsen om regeringens åtgärder under år 1995) anser utskottet att uttalandet inte längre är nödvändigt.

Förutsättningar för husdjursproduktion (RP 145/1994 rd, jord- och skogsbruksutskottet)

Riksdagen förutsatte den 18 november 1994 att det, om Finland blir EU-medlem, stadgas i lag om grunderna för fastställande av mjölkkvoter och om andra omständigheter som i väsentlig grad påverkar näringsidkarnas produktionsrättigheter.

Riksdagen förutsatte vidare att det med hjälp av stöd villkor och liknande åtgärder ses till att övergångsperioden förlöper utan större komplikationer inom svin- och fjäderfäbranschen i syfte att förbättra produktionsstrukturen och förhindra att den totala produktionen ökar.

Ställningstagande. Av berättelsen framgår att det genom lag har stadgats om genomförande av Europeiska gemenskapens kvotsystem för mjölk och mjölkprodukter (355/1995) och om kvoter för dikobidrag och bidrag per tacka (274/1995). I sitt betänkande 2/1997 rd om propositionen med förslag till lag om ändring av lagen om genomförande av Europeiska gemenskapens kvotsystem för mjölk och mjölkprodukter hänvisade utskottet till det första uttalandet, det vill säga uttalandet om mjölkproduktionen, i sina

kommentarer till anpassningen av referenskvantiteterna för mjölk och det anknyttande beslutet av statsrådet (285/1997) angående ändring av ersättningsskyldighet vid negativa konsekvenser av sänkningen av referenskvantiteterna för mjölk per lägenhet. I det sammanhanget framhöll också justitiekanslern i sitt beslut den 25 mars 1997 att det vore motiverat, med beaktande av frågans principiella betydelse, att ärendet hänskjuts till riksdagen, till exempel i samband med behandlingen av propositionen med förslag till lag om ändring av lagen om genomförande av Europeiska gemenskapens kvotsystem för mjölk och mjölkprodukter. Utskottet påpekar åter igen betydelsen av uttalandet och finner att det alltså äger aktualitet.

Utskottet anser att också det andra uttalandet i sammanhanget, där riksdagen förutsätter att det med hjälp av stöd villkor och liknande åtgärder ses till att övergångsperioden förlöper utan större komplikationer inom svin- och fjäderfäbranschen i syfte att förbättra produktionsstrukturen och förhindra att den totala produktionen ökar fortfarande är aktuell.

Skogsodlingsmaterialets tillräcklighet (RP 146/1994 rd, jord- och skogsbruksutskottet)

Riksdagen förutsatte den 18 november 1994 att jord- och skogsbruksministeriet i fortsättningen följer och samordnar den inhemska produktionen och exporten av skogsodlingsmaterial samt importen av utländskt material och i alla situationer ser till att det finns tillräckligt med frön och plantor för skogsodling.

Vidare förutsatte riksdagen att man när rådets direktiv om saluföring av skogsodlingsmaterial (66/404/EEG) ses över försöker säkerställa att skogsbeståndsfrö skall kunna användas också efter övergångsperioden.

Ställningstagande. Med hänvisning till det som sägs om frågan i utskottets utlåtande 2/1997 rd (Berättelse 5/1996 rd) anser utskottet att uttalandena alltså äger aktualitet.

Stödsystem för jordbruk (RP 148/1994 rd, jord- och skogsbruksutskottet)

Riksdagen förutsatte den 22 november 1994 att stödprogram bereds och beslut om dem fattas med hänsyn framför allt till följande omständigheter:

1) stödprogrammen bör göra det möjligt att omstrukturera jordbruket och trädgårdsodlingen, 2) programmen bör garantera att både produktion och bearbetning finns kvar inom de nuvarande produktionsområdena. De får dock inte uppmuntra till att flytta produktionen till ogynnsamma områden. Garantier för produktion av specialväxter bör utverkas i den omfattning förhandlingsresultatet tillåter, 3) programmet bör stödja företagatorienterad verksamhet och de bör i mån av möjlighet undvika stödformer som inverkar passiverande på företagsverksamheten, 4) stödprogrammen bör inte ses uteslutande som överlevnadsstöd, utan de skall utnyttjas för att höja jordbrukets och trädgårdsodlingens effektivitet och konkurrenskraft så att de på sikt kan klara sig om Finland blir medlem i EU, och att de står sig i den internationella konkurrensen i övrigt.

Riksdagen förutsatte vidare att självförsörjning bör vara det huvudsakliga målet för produktionen av baslivsmedel i framtiden. Regeringen bör noga ge akt på hur jordbruket och trädgårdsodlingen anpassar sig till medlemskapet och vid behov inleda förhandlingar i EU. Dessutom förutsatte riksdagen att riksdagen i fortsättningen får möjligheter att aktivt medverka i beredningen av nationella stöd och ändringar av dem.

Ställningstaganden. Med hänvisning till det som sägs om frågan i utskottets utlåtande 2/1997 rd (Berättelse 5/1996 rd) anser utskottet att uttalandena alltjämt är aktuella.

Utvecklande av bekämpningsmedelsförvaltningen (RP 170/1994 rd, jord- och skogsbruksutskottet)

Riksdagen förutsatte den 18 november 1994 att det genom samarbete mellan olika förvaltningsområden snarast möjligt görs en bedömning av behovet att totalrevidera lagstiftningen, särskilt med hänsyn till behovet att utveckla förvaltningen för godkännande och registrering av bekämpningsmedel.

Ställningstagande. Med hänvisning till det som sägs om frågan i utskottets utlåtande 2/1997 (Berättelse 5/1996 rd) anser utskottet att uttalandena alltjämt äger aktualitet.

Kvalitetskraven på utsädespotatis (RP 364/1994 rd, jord- och skogsbruksutskottet)

Riksdagen förutsatte den 16 februari 1995 att åtgärder i enlighet med jord- och skogsbruksutskottets betänkande för att uppfylla specialkraven för produktion av högklassig utsädespotatis omedelbart vidtas före växtperioden och att förutsättningar för att upprätthålla en hög nivå på produktionen samtidigt skapas.

Ställningstagande. Utskottet har senast i sitt utlåtande den 26 september 1997 angående jord- och skogsbruksministeriets redogörelse med stöd av 53 § 2 mom. riksdagsordningen angående åtgärder för att Finland skall bli ett område fritt från ringröta uppmärksammat växtskyddssituationen inom potatisodlingen. Utskottet förutsatte då effektivare insatser för att utrota ringröta. Utskottet finner att uttalandet fortfarande gäller.

Avlägsnande av sjunkvirke och flottningsrester (RP 171/1995 rd, miljöutskottet)

Riksdagen förutsatte den 7 oktober 1995 att regeringen ser till att de regionala miljöcentralerna med stöd av 99 a § vattenlagen vid behov vidtar åtgärder för att rensa upp vattendrag från sjunkvirke och andra flottningsrester som hindrar eller äventyrar användningen av vattendragen och att det under moment 30.85.77 i statsbudgeten anvisas tillräckliga anslag för att rensa vattendrag från sjunkvirke och andra flottningsrester.

Ställningstagande. Utskottet anser att det inte har vidtagits adekvata åtgärder för att rensa vattendrag från sjunkvirke och andra flottningsrester och att insatserna bör effektiviseras. Utskottet anser därför att uttalandet alltjämt äger aktualitet.

Lag om ändring av 23 § mjölkhygienlagen (RP 25/1995 rd, jord- och skogsbruksutskottet)

Riksdagen förutsatte den 19 juni 1995 att regeringen omedelbart vidtar åtgärder för att samordna lagstiftningen om avgifter, befogenhetsdelegering, rättssäkerhet och tvångsåtgärder inom området miljöhygien.

Ställningstagande. Av berättelsen framgår att åtgärder i enlighet med uttalandet inom handels- och industriministeriets förvaltningsområde kräver en ändring av livsmedelslagen (361/1995) och

att regeringen har för avsikt att lämna en proposition om ärendet under 1997. Enligt uppgifter till utskottet har någon proposition ännu inte avlämnats. Uttalandet äger således alltjämt aktualitet.

Statens fiskodling (RP 72/1995 rd, statsutskottet)

Riksdagen godkände den 15 december 1995 statsbudgeten för 1996 och förutsatte 5) i fråga om kapitel 30.38 att fiskodlingen och forskning- en i sydligaste Finland fortsätter för att fiskeriet i eutrofierade och föränderliga vattendrag skall kunna utvecklas.

Ställningstagande. Utskottet framhåller att berättelsen inte ger något svar på frågan vilka konsekvenser indragningen av fiskodlingsan- stalten i Porla eventuellt har haft för fiskeriforsk- ningen i eutrofierade vattendrag i södra Finland. Utskottet anser därför att uttalandet alltjämt äger aktualitet.

Ringröta på potatis (RP 87/1995 rd, jord- och skogsbruksutskottet)

Riksdagen förutsatte den 7 november 1995 att de åtgärder som anförs i jord- och skogsbruksut- skottets betänkande 41/1994 rd och i jord- och skogsbruksministeriets utredning av den 13 ok- tober 1995 sätts in utan dröjsmål och vid behov med ännu större effektivitet än tidigare för att Finland skall kunna bli ett område fritt från ljus ringröta inom tre år.

Ställningstagande. Med hänvisning till stånd- punkterna ovan i samband med uttalandet om kvalitetskraven på utsädespotatis finner utskot- tet att också detta uttalande alltjämt är aktuellt.

Jaktlagen (RP 88/1995 rd och LM 26/1995 rd, jord- och skogsbruksutskottet)

Riksdagen förutsatte den 21 november 1995 att regeringen före utgången av 1997 informerar riksdagen om de praktiska erfarenheterna av den nu godkända utvidgningen.

Ställningstagande. Utskottet har fått den ut- redning som krävs i uttalandet och kommer i ett annat sammanhang att ta ställning till den. Utt- landet kan strykas i berättelsen.

Skogscentralerna (RP 117/1995 rd, jord- och skogsbruksutskottet)

Riksdagen förutsatte den 29 november 1995

att den styrning som jord- och skogsbruksmini- steriet utövar i enlighet med 4 § 1 mom. gentemot skogscentralerna i huvudsak skall begränsas till resultatstyrning och skötsel av myndighetsupp- gifter samt att nödvändiga styrningsuppgifter som kräver särskild sakkunskap uppdras åt ut- vecklingscentralen.

Vidare förutsatte riksdagen att det inrättas högst 11 skogscentraler av ny typ och att verk- samhetsställena bestäms enligt vad som är mest ekonomiskt och effektivt med tanke på admi- nistrationen.

Dessutom förutsatte riksdagen att det i för- ordningen tas in stadganden om att skogscentra- lernas direktioner skall ha två medlemmar som utses av staten, varav den ena kan företräda sak- kunskapen inom miljöskyddet. Den andra statli- ga representanten skall företräda Forststyrelsen i de skogscentraler som är verksamma inom ett område, där en betydande del av skogsbruksmar- ken består av statlig mark som förvaltas av Forst- styrelsen. Av de övriga medlemmarna skall tre förordnas bland personer som föreslås av de mest representativa skogsägarorganisationerna inom respektive skogscentrals verksamhetsområde, en bland personer som föreslås av de mest represen- tativa organisationerna för skogsarbetare eller skogsmaskinsentreprenörer och en bland dem som föreslås av den mest representativa skogsin- dustriorganisationen. Detta gäller också supple- anterna i direktionerna.

Slutligen förutsatte riksdagen att representan- terna för skogsägarna i direktionerna inte ut- nämns bland personer som föreslås på skogs- vårdsföreningarnas presidiummöte utan att fören- ingarnas stadgar och allmänna lagstadgade be- slutsprocesser följs när medlemmar i direktionen utses.

Ställningstagande. Beträffande det första utta- landet har utskottet informerats om att jord- och skogsbruksministeriet och Skogsbrukets utveck- lingscentral Tapio 1997 ingick ett resultatkon- trakt. Detta innebär att Tapio av ministeriet upp- dras att handha styrningen i frågor som har att göra med drift och utveckling av skogscentraler- nas gemensamma datasystem, skogsplanering, skogsstatistik, kvalitetskontroll av arbete, upp- följning av naturkvaliteten, utveckling av kvali-

tets- och miljösystem och ekonomisk administration. Dessutom kom de överens om att Tapio skall utföra myndighetsuppgifter i anknytning till styrningen av gemensamma stödsystem. Avsikten är att det i resultatkontraktet med Tapio för 1998 på motsvarande sätt bestäms om styrningen visavi skogscentralerna. Utskottet anser att uttalandet kan strykas i berättelsen.

Vad gäller det andra uttalandet hänvisar utskottet till sitt utlåtande 12/1997 rd om regeringens proposition om statsbudgeten för 1998 (RP 100/1997 rd). I utlåtandet framhöll utskottet att den nya skogslagen har ökat arbetsbördan för skogscentralerna och ändrat uppgifternas innehåll. Som läget ser ut i dag efter alla förändringar ansåg utskottet att antalet skogscentraler inte bör ändras. Utskottet anser att uttalandet kan strykas.

Vad beträffar det tredje uttalandet framhåller utskottet att utskottet i samma betänkande (8/1995 rd) också ansåg att en företrädare för skogsägarna måste ingå i direktionen för utvecklingscentralen (Skogscentralen Tapio). Detta har inte infriats vid verkställigheten av lagen. Utskottet anser därför att uttalandet alltför äger aktualitet.

I fråga om det fjärde uttalandet hänvisar utskottet till den föreliggande berättelsen och anser att uttalandet kan strykas.

Skogsvårdsföreningarna (RP 193/1995 rd, jord- och skogsbruksutskottet)

Riksdagen förutsatte den 12 december 1995 att lagen om skogsvårdsföreningar ses över i överensstämmelse med den nya skogslagstiftningen i övrigt.

Ställningstagande. Utskottet behandlar för närvarande regeringens proposition med förslag till lag om skogsvårdsföreningar (RP 171/1997 rd). Uttalandet är således inte längre aktuellt.

Sammanfattning

Utskottet framhåller att följande uttalanden kan strykas i berättelsen utöver de som nämns i början av detta utlåtande:

Gårdsbrukets utvecklingsfond (RP 205/1993 rd, jord- och skogsbruksutskottet)

Jaktlagen (RP 88/1995 rd och LM 26/1995 rd, jord- och skogsbruksutskottet)

Skogscentralerna (RP 117/1995 rd, jord- och skogsbruksutskottet), med undantag för det tredje uttalandet

Skogsvårdsföreningarna (RP 193/1995 rd, jord- och skogsbruksutskottet)

Utlåtande

Jord- och skogsbruksutskottet anför vördsamt som sitt utlåtande

att grundlagsutskottet bör beakta det som sägs i detta utlåtande när betänkandet utarbetas.

Helsingfors den 27 februari 1998

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Timo Kalli /cent
vordf. Kari Rajamäki /sd
medl. Raimo Holopainen /sd
Mikko Immonen /vänst
Tapio Karjalainen /sd
Annikki Koistinen /cent
Armas Komi /cent

Marjaana Koskinen /sd
Esa Lahtela /sd
Raimo Mähönen /sd
Tauno Pehkonen /fkf
Erkki Pulliainen /gröna
Ola Rosendahl /sv.

FÖRSVARsutskottets Utlåtande 3/1997 rd

Berättelsen om regeringens åtgärder under år 1996

Till Grundlagsutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 2 september 1997 berättelsen B 4/1997 rd om regeringens åtgärder under år 1996 till grundlagsutskottet för beredning och bestämde samtidigt att de permanenta specialutskotten skall lämna utlåtande i ärendet till grundlagsutskottet.

Sakkunniga

Med anledning av ärendet har utskottet hört

- kanslichef Pertti Nykänen, avdelningschef Eero Lavonen, avdelningschef Matti Niemi,

- utvecklingsdirektör Hannu Vuorinen, handelsrådet Arto Koski och ekonomiplanerare Mauri Rauhala, försvarsministeriet
- budgetrådet Heikki Seppälä och budgetrådet Carita Putkonen, finansministeriet
- konsultative tjänstemannen Matti Pukkio, arbetsministeriet
- verkställande direktören Jorma Eloranta, Patria Industries
- verkställande direktören Henry Paasikivi, Sako Oy
- direktören för serviceverksamheten Pertti Korhonen, Finavitec Oy.

UTSKOTTETS STÄLLNINGSTAGANDEN

Motivering

Försvarsutskottet koncentrerar sig i detta utlåtande på att behandla verksamhetsbetingelserna för försvarsmaterielindustrin. Utskottet har granskat de hemställningar och uttalanden som riksdagen gjort om försvarsministeriets förvaltningsområde och som ingår i del I.2. (Övriga åtgärder) i regeringens berättelse och tagit ställning till om de fortfarande är nödvändiga. Utskottet har i sin granskning också tagit upp riksdagens ställningstaganden utifrån andra utskotts uttalanden i den mån de gäller försvarsministeriets förvaltningsområde.

Utskottet har dessutom hört sakkunniga med anledning av vissa uttalanden i berättelsen om 1995, som inte ingår i den aktuella berättelsen, trots att försvarsutskottet i sitt utlåtande för ett år sedan ansåg dem värda att bevaras:

- utvecklingsprogram för garnisoner och truppförband, StaU:s uttalande 14.1.1993
- arbets- och boendeförhållanden inom försvarsmakten, uttalande 10.6.1993
- lagerutrymmen och reservdelar för materielen, StaU:s uttalande 13.1.1995.

Tidtabellen för behandlingen

Försvarsutskottet anser att behandlingen av regeringens berättelse måste påskyndas också i riksdagen så att utskottens ställningstaganden till nödvändigheten av riksdagens hemställningar och uttalanden kan beaktas i regeringens berättelse om följande år.

Verksamhetsbetingelserna för den inhemska försvarsmaterielindustrin

Regeringen besvarar i sin berättelse de uttalanden om den inhemska försvarsmaterielindustrin som riksdagen gjort i samband med behandlingen av både

— RP 3/1996 rd och

— RP 132/1996 rd.

Den hänvisar till den beställningsfullmakt till ett värde av 2,7 miljarder mark som beviljades i 1997 års budget för skapande av förutsättningar för produktutveckling inom den inhemska industrin, utvecklande och trygga av en mångsidig produktion och för utvecklande av forskningsverksamheten. Genom beställningsfullmakten skapas även förutsättningar inför de anskaffningar som inleds i slutet av decenniet. Försvarsutskottet framställde redan i sitt utlåtande FöUU 3/1995 rd krav på en sådan beställningsfullmakt som beviljas i årets budget. Eftersom verksamhetsbetingelserna för den inhemska försvarsmaterielindustrin kan förbättras genom anskaffningar med stöd av beställningsfullmakten, anser regeringen att ärendet inte föranleder andra åtgärder.

I den försvarspolitiska redogörelsen som lämnades till riksdagen den 17 mars 1997 sägs bland annat: "Strävan är att trygga den inhemska försvarsmaterielindustrins verksamhetsbetingelser både med en tillräcklig inhemsk orderstock och genom att främja den internationella arbetsfördelningen i branschen.". Enligt utredning till försvarsutskottet kan en orderstock på 1,3 miljarder mark betraktas som en tillräcklig inhemsk orderstock. Utskottet konstaterar att tack vare de medel som föreslagits i budgetpropositionen för 1998 kommer man upp till ungefär hälften av detta. I en rapport som en arbetsgrupp lämnade till försvarsekonomiska planeringskommissionen

sa sent som i maj i år antogs det att den inhemska industrin skulle få beställningar till ett värde av 982 miljoner mark år 1998.

Enligt till buds stående uppgifter kommer inte heller budgetramen för slutet av innevarande decennium att tillåta en större satsning på den inhemska försvarsmaterielindustrin. I ljuset av de kommande budgetramarna är trenden snarare nedgående. Året 1999 kommer att vara ett särskilt svårt år. I den ovannämnda arbetsgruppsrapporten anses försvarsmaktens krympande beställningsmöjligheter leda till ett akut hot mot en fortsatt försvarsmaterielproduktion och de mål som uppsatts för försörjningsberedskapen.

Positivt i sammanhanget är att försvarsindustrins struktur har utvecklats genom att den statsägda försvarsmaterielindustrin har slagits ihop med koncernen Patria Industries Oy. Internationellt sett är dock också det nya företaget så litet att det krävs flera åtgärder för att avhjälpa de strukturella svagheter som vidlåder verksamhetsområdet i ett längre perspektiv.

Försvarsutskottet påpekar att ett trovärdigt och självständigt försvar, liksom krisberedskap i allmänhet förutsätter en viss tillverkningskapacitet och kompetens inom försvaret. Den tekniska kompetensen är viktig också när nytt materiel anskaffas, bedöms och tas i bruk, vilket tydligt har framgått till exempel vid fabriksunderhållet av luftstridskrafternas flygmateriel.

Det har föreslagits att den minskade inhemska efterfrågan på lång sikt skall kompenseras genom en ökad export, vilket i ett längre perspektiv kunde bidra till att Finland kunde upprätthålla en egen försvarsmaterielindustri. På kort sikt kan det dock inte lösa de problem som försvarsmaterielindustrin kommer att ställas inför under decenniets sista år.

Såsom det framgår av den försvarspolitiska redogörelsen fokuseras försvarsmaktens materiella behov under 2000-talet på högteknologin. Den inhemska industrins roll beror på dess förmåga och möjligheter till samarbete med utländska företag.

Eftersom Finland även i framtiden, trots alla ansträngningar, måste skaffa en betydande del av de högteknologiska systemen från utlandet, är det nödvändigt med en motköpsförpliktelse i av-

talen. Med hjälp av motköpen är det skäl att försöka utveckla den inhemska försvarsmaterielindustrin genom att förbättra dess exportföretsättningar och överföringen av teknologisk kunskap till Finland.

Den finländska produktionen av stormgevär som eventuellt kommer att upphöra, har tagits upp i utskottet som ett särskilt problem. Nedläggningshotet beror på att vår egen försvarsmakt inte längre beställer dessa stormgevär. Härigenom förlorar produktionen samtidigt sin trovärdighet med tanke på export. En eventuell export kunde ske först längre fram i tiden. Inhemska beställningar är därför den enda möjligheten att upprätthålla produktionen. Detta förutsätter dock extra medel redan i 1998 års budget.

Försvarsutskottet betonar vikten av att försvarsmaktens egna beställningar är välplanerade. För att företagen på området skall kunna göra upp långsiktiga planer för sin verksamhet måste tillräckliga anslag för försvarsmaktens inhemska anskaffningar och produktutveckling säkerställas också på lång sikt.

Helsingfors den 2 oktober 1997

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Kalevi Lamminen /saml
vordf. Jaakko Laakso /vänst
medl. Reijo Kallio /sd
Antero Kekkonen /sd
Ossi Korteniemi /cent
Raimo Mähönen /sd
Risto Penttilä /ungf

Riksdagens uttalanden

Utskottet anser att följande åtgärder som vidtagits med anledning av riksdagens uttalanden och som nämnts i berättelsen är tillräckliga eller att de har blivit onödiga:

— fredsbevarande verksamhet, berättelse 4/1991 rd; försvarsutskottets nya ståndpunkt i ärendet 21.11.1995

— försvarsförvaltningens byggverk, berättelse 6/1994 rd; försvarsutskottets nya ståndpunkt i ärendet 21.11.1995

— upprättande av beredskapsstyrkor, RP 185/1995 rd.

Utlåtande

Med anledning av det ovan sagda anför försvarsutskottet vördsamt

att grundlagsutskottet bör beakta det som sägs i detta utlåtande när det behandlar ärendet.

Pauli Saapunki /cent

Outi Siimes /saml

Raimo Tiilikainen /sv

Jorma Vokkolainen /vänst

suppl. Jouko Jääskeläinen /fkf

Seppo Kanerva /saml.

KULTURUTSKOTTETS UTLÅTANDE 1/1998 rd

Berättelsen om regeringens åtgärder under år 1996

Till Grundlagsutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 2 september 1997 Berättelsen om regeringens åtgärder under år 1996 B 4/1997 rd till grundlagsutskottet och bestämde

samtidigt att de permanenta specialutskotten skall lämna utlåtande i ärendet till grundlagsutskottet.

UTSKOTTETS STÄLLNINGSTAGANDEN

Motivering

Kulturutskottet har i detta utlåtande endast tagit ställning till de uttalanden av riksdagen som hör till dess kompetensområde och som relaterats i berättelsen.

Riksdagens uttalanden

Utskottet anser att följande i berättelsen relaterade åtgärder, vidtagna med anledning av riksdagens uttalanden är tillräckliga eller annars har blivit onödiga:

- *Helsingfors universitets apoteks- och kalender-rättigheter*
Helsingfors universitets bibliotek
Tryggande av docentutbildningen vid Helsingfors universitet
RP 250/1990 rd (s. 153),
- *Yrkesläroanstalter, reglering av verksamheten*
RP 252/1990 rd (s. 153),
- *Ökning av forskning och produktutveckling*
RP 57/1991 rd (s. 153),
- *Finansiering av inhemsk forskning*
RP 57/1991 rd (s. 154),

- *Finlands Akademis forskningsanslag*
RP 122/1992 rd (s. 155),
- *Stödjande av folkhögskolornas och brevinstitutens verksamhet*
Undervisning för handikappade vid folkhögskolor
RP 110/1993 rd, alla uttalanden (s. 156),
- *Utbildningen, nivå, tillgänglighet, organisering*
Högskolornas resurser
Den vetenskapliga och den teknologiska politiken, samordning
RP 126/1993 rd, andra utlåtandet (s. 157),
- *Skoltransporterna*
RP 126/1993 rd (s. 158)
- *De riksomfattande idrottsutbildningscentrerna*
Suomen urheiluoipisto
RP 194/1993 rd, båda uttalandena (s. 159),
- *Maximitiden för beviljande av studiestöd för högskolestudier*
RP 226/1993 rd, båda uttalandena (s. 161),
- *Kvällsstuderandenas studiesociala problem*
RP 312/1993 rd (s. 162),

- *Statligt stöd till utlandsföreningar som bedriver närområdessamarbete*
RP 152/1994 rd (s. 162),
- *Slutraterna av statsandelarna till privata yrkesläroanstalter*
RP 152/1994 rd (s. 163),
- *Överföring av tyngdpunkten för finansieringen av vetenskaplig forskning till finansiering med budgetmedel*
RP 152/1994 rd (s. 163),
- *Utbildningen av barnträdgårdslärare*
RP 196/1994 rd, båda uttalandena (s. 164),
- *Tryggande av teatrarernas ställning*
RP 215/1994 rd, andra uttalandet (s. 164),
- *Utveckling av studiestödet*
RP 21/1995 rd, första uttalandet (s. 167),
- *Ändringssökande, avstängning av elever, sakkunnigledamot i länsrätten*
RP 23/1995 rd (s. 185),

- *Betalning av studielånsräntor till dem som får moderskaps- eller föräldrapenning*
RP 100/1995 rd (s. 170),
- *Finansieringen av yrkesutbildningen inom idrott*
RP 103/1996 rd (s. 172).

Dessutom skyndar kulturutskottet på åtgärder med anledning av följande uttalanden: B 6/1995 rd, alla uttalanden (s. 171), RP 124/1996 rd (s. 173) och RP 138/1996 rd (s. 173).

Utlåtande

På grundval av det ovan stående anför kulturutskottet vördsamt

att grundlagsutskottet bör beakta det som sägs i detta utlåtande.

Helsingfors den 20 februari 1998

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Kirsti Ala-Harja /saml
vordf. Jukka Gustafsson /sd
medl. Tapio Karjalainen /sd
Ossi Korteniemi /cent
Risto Kuisma /ungf
Jaakko Laakso /vänst
Reino Laine /vänst
Markku Markkula /saml
Kalevi Olin /sd

Päivi Räsänen /fkf
Aino Suhola /cent
Säde Tahvanainen /sd
Hannu Takkula /cent
Irja Tulonen /saml
Anu Vehviläinen /cent
Ulla-Maj Wideroos /sv
suppl. Liisa Hyssälä /cent.

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 7/1997 rd

Berättelsen om regeringens åtgärder under år 1996

Till Grundlagsutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 2 september 1997 berättelsen om regeringens åtgärder under år 1996 till grundlagsutskottet för beredning och bestämde samtidigt att social- och hälsovårdsutskottet skall ge utlåtande om ärendet till grundlagsutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- social- och hälsovårdsminister Sinikka Mönkäre, minister Terttu Huttu-Juntunen och biträdande avdelningssekreteraren Aino-Inkeri Hansson, social- och hälsovårdsministeriet
- budgetchef Erkki Virtanen, finansministeriet.

UTSKOTTETS STÄLLNINGSTAGANDEN

Social- och hälsovårdsutskottet granskar i sitt utlåtande berättelsen utifrån sitt eget behörighetsområde och på grundval av utfrågningen av sakkunniga.

Barnskyddet

Kostnaderna för barnskyddsåtgärder kan i vissa situationer vara ganska stora och medför total ekonomiskt sett stora svårigheter för små kommuner. Därför behövs det särskilt med tanke på barnskyddet ett utjämnningssystem för stora kostnader. Vid social- och hälsovårdsministeriet före-

slogs 1996 i ett betänkande från en arbetsgrupp att det inrättas ett utjämnningssystem för höga kostnader inom socialvården från och med 1997. Regeringen har dock inte kommit med något förslag om detta.

Med hänvisning till tidigare klämmor i riksdagen finner social- och hälsovårdsutskottet det absolut nödvändigt att ett utjämnningssystem för höga kostnader inom barnskyddet inrättas och skyndar på ett snabbt genomförande. Samtidigt framhåller utskottet vikten av att en barnombudsman tillsätts på det sätt som föreslås i barnpolitiska redogörelsen.

Vården av långtidssjuka

Besparingarna vid social- och sjukvårdsinrättningarna har på senare år lett till personalneddragningar och kostnadsnedsänkningar som medfört betydande försämringar i primärvården av långtidssjuka. Patienterna och klienterna har blivit allt sjukare och personalens arbetsbörda har därför ökat i samma takt. På grund av sparåtgärderna har personalen inte längre på alla institutioner tid att sköta patienternas personliga hygien eller att mata dem.

I augusti 1997 fanns det enligt statistiska uppgifter från arbetsministeriet ungefär 33 000 arbetslösa arbetssökande med social- och hälsovårdsutbildning. Om man dessutom räknar in personer i sysselsättningsutbildning och sysselsättningsåtgärder stiger det totala antalet arbetslösa inom social- och hälsovården till 54 000—55 000.

Samtidigt som det i vårt land finns en stor grupp arbetslösa med social- och hälsovårdsutbildning som får arbetslöshetsunderstöd och andra bidrag från samhället, dignar de anställda vid social- och hälsovårdsinstitutioner under sin arbetsbörda på grund av personalbristen. Samtidigt försämras kvaliteten på vården. Arbetsministeriet har räknat ut att de direkta kostnaderna för arbetslösheten inom den offentliga ekonomin uppgår till 80 procent av vad det skulle kosta om de arbetslösa förvärvsarbetade. Om man dessutom lägger till kostnaderna för sjukdomar och förtida pensioneringar på grund av utbrändhet, torde den sammantagna besparingen på grund av personalnedsänkningar inte kunna anses vara särskilt stor. Denna relativt anspråkslösa besparing har dock mycket betydande effekter för inte minst kvaliteten på vården av långtidssjuka och därigenom också på patienternas livskvalitet.

Social- och hälsovårdsutskottet anser att kostnaderna för att ha människor i arbete inom social- och hälsovården bör utvärderas i ett vidare perspektiv med hänsyn till den sammantagna offentliga ekonomin men också med hänsyn till konsekvenserna av utbrändheten bland personalen. Kvaliteten på social- och hälsovårdstjänsterna och personalens välbefinnande kunde förbättras avsevärt, om de mer eller mindre fasta tjäns-

terna finansierade med sysselsättningsbidrag permanentas och fler vikarier och ny personal anställs inom social- och hälsovården.

Enligt uppgifter till utskottet visar anställda inom social- och hälsovården större intresse än andra yrkesgrupper för olika typer av förkortad arbetstid. Både alterneringsledighet och deltidarbete har varit populära. Också deltidspension kunde vara en utväg att lösa problemen med utbrändhet i arbetet. I år har tjugo kommuner startat experiment med förkortning av arbetstiden per dag eller vecka och samtidigt gjort nyanställningar. Utskottet finner det viktigt att det utifrån försöken sammanställs en konkret och tydlig exempelsamling i samråd med Kommunförbundet. På så sätt kan alla kommuner informeras om olika modeller att förkorta arbetstiden.

Serviceavgifterna inom den öppna vården

Det har ansetts vara viktigt med en riktig nivåstrukturering av vården i äldreomsorgen. På grund av missförhållandena i avgiftspolitikerna kan samhällsmässigt acceptabla principer ofta inte genomföras. Beroende på från vilket pensionssystem en åldring får sin inkomst kan det vara fördelaktigare att ha institutionsvård än öppenvård, om patienten behöver flera typer av öppenvårdstjänster. Det är enligt social- och hälsovårdsutskottet viktigt att missförhållandena med serviceavgifterna inom den öppna vården utreds och att det snabbt vidtas åtgärder för att avhjälpa olägenheterna.

Avbytare inom lantbruket

Antalet avbytare har skurits ned på senare år i statsbudgeten. I en del kommuner har heltidsanställda avbytare därför ersatts med timanställda avbytare. Det betyder att avbytarnas yrkeskunskaper inte nödvändigtvis längre håller samma nivå som tidigare. Det är enligt social- och hälsovårdsutskottet viktigt att regeringen bevakar konsekvenserna av det minskade antalet avbytare och vid behov vidtar åtgärder för att lösa problemen.

Arbetsgivares socialskyddsavgifter

Riksdagen har i flera sammanhang förutsatt propositioner från regeringen i syfte att underlätta den börda som de lönerelaterade socialskyddsavgifterna åsamkar arbetstillhandahållande små och medelstora företag. Social- och hälsovårdsutskottet uppmärksammar särskilt kriterierna för arbetsgivaravgifterna inom arbetskraftsintensiva små eller medelstora företag och låglönebranscher. Det är viktigt att arbetsgivaravgifterna bestäms och graderas utifrån de arbetskraftsintensiva företagens möjligheter att erbjuda arbete och med hänsyn till åtgärder att förebygga så

kallad grå arbetskraft. Samtidigt är det viktigt att se till att de totala intäkterna av arbetsgivarnas socialskyddsavgifter inte minskar.

Utlåtande

På grundval av det ovan relaterade anför social- och hälsovårdsutskottet vördsamt som sitt utlåtande till grundlagsutskottet

att grundlagsutskottet bör beakta det som sägs i detta utlåtande, när betänkandet utarbetas.

Helsingfors den 18 september 1997

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Jouko Skinnari /sd
medl. Anne Huotari /vänst
Liisa Hyssälä /cent (delvis)
Timo Ihamäki /saml (delvis)
Kari Kantalainen /saml
Paula Kokkonen /saml
Mikko Kuoppa /vgr

Eero Lämsä /cent
Pirkko Peltomo /sd
Margareta Pietikäinen /sv
Maija Rask /sd
Juha Rehula /cent
Osmo Soininvaara /gröna
suppl. Arja Ojala /sd.

EKONOMIUTSKOTTETS UTLÅTANDE 3/1998 rd

Berättelsen om regeringens åtgärder under år 1996

Till Grundlagsutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 2 september 1997 berättelse 4/1997 rd om regeringens åtgärder under år 1996 till grundlagsutskottet och bestämde

samtidigt att de permanenta specialutskotten skall lämna utlåtande om berättelsen till grundlagsutskottet.

UTSKOTTETS STÄLLNINGSTAGANDEN

Motivering

Ekonomiutskottet har för sitt eget behörighetsområdes vidkommande gått igenom de i berättelsen relaterade åtgärder som regeringen vidtagit utifrån riksdagsbeslut. I berättelsen finns vissa uttalanden där de åtgärder riksdagen förutsätter inte slutförts eller fortfarande är aktuella och som enligt utskottet därför inte skall strykas. Utskottet föreslår därför att dessa uttalanden får stå kvar i berättelsen och att regeringen bör komma med en redogörelse för vilka åtgärder den har vidtagit med anledning av uttalandena.

Riksdagens uttalanden

Utskottet föreslår att följande uttalanden inom utskottets behörighetsområde stryks, eftersom de förutsatta åtgärderna har slutförts eller annars inte längre är aktuella:

— Värdeandelssystemet

RP 104/1990 rd (s. 90)

Registreringsfunktionerna i anknytning till värdeandelssystemet koncentreras till Finlands Värdepapperscentral Ab. Uttalandet svarar följaktligen inte längre mot sitt ursprungliga syfte.

— Precisering av strafflagen

RP 301/1994 rd (s. 97)

Strafflagsbestämmelsen i fråga har preciserats genom en lag som trädde i kraft den 1 augusti 1997.

— Ändring av myntlagen

RP 180/1983 rd (s. 120)

Uttalandet är inte längre aktuellt i och med att myntlagen totalreviderats och genomgripande förändringar skett, och håller på att ske, inom penningpolitiken.

— *Postbanken Ab:s verksamhet*

RP 71/1987 rd (s. 120)

Samma lagstiftning gäller för Postbanken Ab som för andra banker. Uttalandet är därmed inaktuellt.

— *Reglementet för Finlands Bank*

B 4/1991 rd (s. 122)

Vid ingången av 1998 trädde en ny lag om Finlands Bank i kraft. Åtgärderna i uttalandet har vidtagits.

— *Bankfullmäktiges uppgifter*

RP 32/1992 rd (s. 123)

Ändrad lagstiftning och förändringar i omvärlden har lett till att uttalandet inte längre är aktuellt.

— *Tillsynen över egendomsförvaltningsbolagen*

RP 6/1996 rd (s. 148)

Den samhälleliga tillsyn över egendomsförvaltningsbolagen som krävs i uttalandet har genomförts.

— *Ändring av kreditinstitutslagen*

RP 38/1996 rd (s. 149)

Den i uttalandet nämnda bestämmelsen har ändrats genom en lag som trädde i kraft den 1 januari 1998

— *Beskattning av inkomst av näringsverksamhet*

Beskattning av koncernbidrag

RP 81/1994 rd (s. 209)

Riksdagen har utifrån propositionerna 36/1997 rd och 45/1997 rd godkänt ändringar i lagen om obligatorisk upplagring av importerade bränslen och lagen om obligatorisk upplagring av läkemedel, som trädde i kraft den 31 december 1997. Genom lagändringarna reviderades lagerhållarnas skyldigheter.

Utlåtande

Ekonomiutskottet framhåller vördsamt

att grundlagsutskottet bör ta hänsyn till vad som sägs i detta utlåtande.

Helsingfors den 27 februari 1998

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Tuulikki Hämäläinen /sd
vordf. Seppo Kääriäinen /cent
medl. Mikko Immonen /vänst
Paula Kokkonen /saml
Martti Korhonen /vänst
Pekka Kuosmanen /saml
Leena Luhtanen /sd

Paavo Nikula /gröna
Erkki Partanen /sd
Vuokko Rehn /cent
Ola Rosendahl /sv
Juhani Sjöblom /saml
Sakari Smeds /fkf.

ARBETSPOLITISKA UTSKOTTETS UTLÅTANDE 8/1997 rd

Berättelsen om regeringens åtgärder under år 1996

Till Grundlagsutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 2 september 1997 berättelsen B 4/1997 rd om regeringens åtgärder under år 1996 till grundlagsutskottet och till den del berättelsen gäller relationer mellan främmande stater till utrikesutskottet och beslöt samtidigt att de andra permanenta specialutskotten skall lämna utlåtande i ärendet till grundlagsutskottet.

Sakkunniga

Med anledning av ärendet har utskottet hört

- arbetsminister Liisa Jaakonsaari, statistikchef Eero Polus och biträdande avdelningschefen Vuokko Korpinen, arbetsministeriet
- direktör Raimo Harjunen, Södra Österbottens arbetskrafts- och näringscentral
- projektchef Tuija Hämäläinen, Jyväskylä partnerskapsprojekt.

UTSKOTTETS STÄLLNINGSTAGANDEN

Motivering

Utskottet har behandlat ärendet utifrån de uttalanden i berättelsen som gäller utskottets verksamhetsområde och sysselsättningsberättelsen enligt sysselsättningslagen. Dessutom har utskottet granskat uttalandet i ett betänkande från försvarsutskottet om civiltjänst, eftersom ärendena som gäller civiltjänst har överförts till arbetspolitiska utskottets verksamhetsområde.

Utskottet har särskilt noterat två uttalanden: B 8/1992 rd, *Berättelsen om regeringens åtgärder under år 1991*. I regeringens berättelse om fjolåret redogörs för de åtgärder som har vidtagits med anledning av ett av arbetspolitiska utskottets utlåtanden från 1993 (ApUU 1/1993 rd). Regeringens åtgärder har utretts också i berättelserna om åren 1994—1996. I utredningarna upprepas tidigare uppgifter kompletterade med uppgifter om berättelseåret. Uppgifterna ingår i så

gott som samma form också i det avsnitt i berättelsen som behandlar sysselsättningen.

Utskottet finner förfarandet oändamålsenligt och anser att berättelsens struktur och innehåll bör göras klarare och onödiga upprepningar gallras bort när berättelseförfarandet revideras. Utskottet har redan tidigare i sitt utlåtande om berättelsen om åtgärder under år 1994 påpekat oändamålsenligheten i förfarandet. I sig är ställningstagandena i 1993 års utlåtande alltför väsentliga och aktuella, menar utskottet.

RP 24/1996 rd, *Lönebesked*. Genom en ändring i lagen om arbetsavtal ålades arbetsgivaren att utan dröjsmål ge arbetstagaren ett lönebesked, om han ber om det. Syftet är att underlätta och påskynda utbetalningen av utkomststöd för arbetslösa och sporra till anställning av arbetslösa i tillfälliga arbetsförhållanden. Arbetarskyddsmyndigheterna och arbetsgivarnas och

arbetstagarnas föreningar ser till att arbetsgivaren uppfyller sina förpliktelser. Försummelse av förpliktelserna har kriminaliserats.

Riksdagen förutsatte att missförhållandena i samband med lönebesked för personer i kommunala tjänsteförhållanden utreds och nödvändiga åtgärder vid behov vidtas.

Enligt åtgärdsredogörelsen har frågan lösts genom ett tjänstekollektivavtal mellan de kommunala arbetsmarknadsparterna.

Utskottet påpekar att syftet med lagen inte till alla delar har nåtts, utan dröjsmål med lönebeskeden förorsakar fortfarande problem. För att säkerställa att lagen följs bör i första hand förebyggande åtgärder vidtas, till exempel genom information och effektivare övervakning.

Övriga uttalanden. Beträffande de övriga uttalandena finner utskottet regeringens redogörelser och ställningstaganden sakliga. De uttalanden som enligt regeringen inte längre föranleder åtgärder kan också enligt arbetspolitiska utskottets uppfattning strykas ur berättelsen.

Sysselsättningsberättelsen. Beredningen av sysselsättningsberättelsen avslutades i januari i år. Senare uttalanden i frågan har därför inte kunnat tas upp i berättelsen. Utan att upprepa innehållet i uttalandena hänvisar utskottet till

dem och förväntar sig att de beaktas på behörigt sätt och att åtgärderna utreds i följande sysselsättningsberättelse.

Utskottet gav utlåtande (ApUU 3/1997 rd) om föregående berättelse om regeringens åtgärder i mars i år. I utlåtandet behandlades arbetskraftspolitiken och bland annat frågor om innehållet i sysselsättningsberättelsen samt bristerna i samarbetet mellan ministerierna, myndigheterna, arbetsmarknadsparterna och näringslivet. Dessutom har omständigheter som bör uppmärksammas i arbetskraftspolitiken tagits upp i utlåtandet om regeringens proposition 103/1996 rd om statsbudgeten för 1997. De huvudsakliga ställningstagandena ingår i statsutskottets betänkande (StaUB 46/1997 rd), som godkänts av riksdagen. I betänkandet sägs att en uppskattning av vilka konsekvenser propositionerna har för sysselsättningen skall presenteras för riksdagen i samband med lagstiftningsprojektet.

Utlåtande

Med anledning av det ovan sagda anför arbetspolitiska utskottet vördsamt

att grundlagsutskottet bör beakta det som sägs i detta utlåtande.

Helsingfors den 2 oktober 1997

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Reijo Lindroos /sd
vordf. Armas Komi /cent
medl. Tuula Haatainen /sd
Kari Kantalainen /saml
Kyösti Karjula /cent (delvis)
Kalevi Lamminen /saml
Pirkko Peltomo /sd

Heikki Rinne /sd
Outi Siimes /saml
Raimo Tiilikainen /sv
Maija-Liisa Veteläinen /cent
Pertti Virtanen /rdgv
Jorma Vokkolainen /vänst
suppl. Esa Lahtela /sd.

MILJÖUTSKOTTETS UTLÅTANDE 18/1997 rd

Berättelsen om regeringens åtgärder under 1996

Till Grundlagsutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 2 september 1997 berättelse 4/1997 rd om regeringens åtgärder under

1996 till grundlagsutskottet och bestämde samtidigt att de permanenta specialutskotten skall lämna utlåtande till grundlagsutskottet.

UTSKOTTETS STÄLLNINGSTAGANDEN

Motivering

Miljöutskottet gör i sitt utlåtande en utvärdering av regeringens åtgärder till den del de gäller riksdagens hemställningar och uttalanden. Alldeles särskilt tar utskottet fasta på om uttalandena och hemställningarna fortfarande är behövliga.

Rent allmänt framhåller utskottet att många av riksdagens hemställningar och uttalanden redan har fullföljts. I vissa fall har åtgärder initierats eller så har regeringen åtminstone utrett om hemställningen eller uttalandet kan genomföras på det sätt riksdagen föreslår.

Regeringen föreslår att en lång rad uttalanden stryks och motiverar detta med att lagstiftningen har reviderats, att uttalandena utreds i samband med pågående lagstiftningsreformer, att uttalandena har genomförts genom beslut av statsrådet eller andra åtgärder eller att uttalandena inte längre är aktuella.

Sådana uttalanden är

— *Marktäktslagen och behovet av en lagstiftning om torvtäkt* (B 6/1982 rd, andra lagutskottet),

— *Oljebekämpningsutrustningen* (RP 128/1984 rd, statsutskottet),

— *Revidering av tillstånds- och anmälningssystemet inom miljövärden* (B 7/1988 rd, lag- och ekonomiutskottet),

— *Revidering av naturvårdslagen* (B 7/1988 rd, lag- och ekonomiutskottet),

— *Ändring av vattenlagen* (RP 55/ 1989 rd, lag- och ekonomiutskottet),

— *Kommunenes förköpsrätt* (RP 104/1989 rd, lag- och ekonomiutskottet),

— *Verkställande av ödemarkslagen* (RP 42/ 1990 rd, lag- och ekonomiutskottet),

— *Förlust av arbetsplatser med anledning av inrättandet av naturvårdsområde* (RP 82/1990 rd, lag- och ekonomiutskottet),

— *Istrafiklagen, tillstånd för användning av snöskoter* (RP 95/1990 rd, trafikutskottet),

— *Verkställighet av naturskyddsprogrammen* (RP 57/1991 rd, statsutskottet),

— *Beräkningsgrunderna för arava- och räntestödslångivning* (RP 292/1992 rd, miljöutskottet),

— *Ersättande av miljöskador och import av kärnavfall samt avfallshantering* (RP 77/1993 rd, miljöutskottet),

— *Arrendeavtalen för de tomter som blir kvar i Noux nationalpark* (RP 111/1993 rd, miljöutskottet),

— *Hyseslagstiftningens ändamålsenlighet och konsekvenser* (RP 304 /1994 rd, miljöutskottet),

— *Oljeskyddsfondens ersättningar samt kemikalieskador* (RP 334/1994 rd, miljöutskottet),

— *Systemen för ersättning av kemikalie- och oljeskador* (RP 350/1994 rd, miljöutskottet),

— *Extra uppgifter för kommunerna i byggnadsprojekt* (RP 14/1995 rd, miljöutskottet).

Med hänvisning till utredningarna i berättelsen omfattar miljöutskottet regeringens förslag att stryka ovan nämnda uttalanden i berättelsen. Utskottet påpekar i detta sammanhang att det redan i sitt utlåtande om berättelsen för 1995 (MiUU 7/1996 rd) framhöll att en del av uttalandena ovan borde strykas.

Utlåtande

Miljöutskottet anför vördsamt

att grundlagsutskottet bör ta hänsyn till det som sägs i detta utlåtande när det formulerar sitt betänkande.

Helsingfors den 20 november 1997

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Pentti Tiusanen /vänst
vordf. Markku Koski /cent
medl. Klaus Hellberg /sd
Tytti Isohookana-Asunmaa /cent
Mari Kiviniemi /cent
Suvi Lindén /saml

Hanna Markkula-Kivisilta /saml
Tuija Maaret Pykäläinen /gröna
Eila Rimmi /vänst
Sakari Smeds /fkf
Ulla-Maj Wideroos /r
suppl. Arto Bryggare /sd.